

Nr 6, 2001 årgång 38
50:- inkl moms

Sökaren

– tidskrift för livsfrågor –

Sufisk visdom, här symboliserad av dansande dervischer

Sökarens klokpristagare

Göran Grip

utforskar tillvaron

Text Eva Sanner. Foto Anton Svedberg

– *Klok är den människa som är uppmärksam på hur tillvaron egentligen är – och som försöker leva efter det hon upptäcker, säger Göran Grip.*

Vi sitter i hans vardagsrum i lägenheten i Uppsala, ett rum som totalt domineras av en benjaminfikus som är så stor att den tycks fylla halva rummet. Ljuset från fönstret silas genom bladverket. Göran bekräftar att han fått flytta möblemanget decimeter för decimeter vartefter krukväxten har tagit allt större plats. Den för tankarna till ett slags vårdträd, som förr planterades för att markera centrum i en stad eller by och som ofta blev samlingsplatsen för dess invånare.

Nu sitter vi liksom på piazzan under trädet och diskuterar vad det innebär att vara klok. Görans definition – att utforska tillvaron och leva efter det man upptäcker – känns som en bra formulering. Jag inser att han strävar efter att leva efter den. Faktiskt har det blivit en av de viktigaste uppgifterna i hans tillvaro. Och sedan han för några år sedan, i samband med sin 50-årsdag, lämnade tjänsten som narkosläkare på Akademiska sjukhuset i Uppsala, har han kunnat förändra sitt arbete på ett sätt som gör det möjligt att i större utsträckning än tidigare "utforska tillvaron".

Ny inriktning som frilans

– Jag kunde inte jobba kvar där längre, det kändes så tungt, eftersom mina kolleger inte förstod vad jag gjorde. Jag trivdes inte med det. Egentligen hade det varit jobbigt i flera år, men jag kände tidigare att "slutar jag nu, så smiter jag". Det var som om det var något jag behövde lära mig innan jag

kunde sluta, så därför stannade jag i nio år på Akademiska sjukhuset.

Uppbrottet från arbetet på sjukhuset har gjort det möjligt för andra saker att ta form. Redan ett par månader efter sin uppsägning fick Göran Grip möjlighet att börja arbeta på ett annat sätt. Idag leder han regelbundet workshopar i personlig utveckling, i Grekland och Stockholm.

Han går också så smått och ruvar på en ny bok – fast han vet inte ännu riktigt vad den ska handla om. Hittills har han gett ut tre böcker, en om etik i vården, tillsammans med Kerstin Lindqvist, en om sin egen utveckling, bland annat om terapin han gjorde för att städa bort skräpet i sitt liv, samt en tillsammans med Lena-Marie Broman, där de framför allt skildrar hennes minnen av ett tidigare liv. Göran säger att han inte tror på reinkarnation. Hur går det ihop?

– Jag får ofta den frågan! Jag strävar efter att hålla isär upplevelse och tolkning. Vi kan ha minnen som ter sig som erinringar av tidigare liv. Men det behöver inte betyda att det finns reinkarnation, som ju är en tolkning av den upplevelsen. Ändå kan tidigare liv-minnet hjälpa oss. Att leva igenom ett smärtsamt tidigare liv-minne kan ha terapeutiskt välgörande effekter, på samma sätt som när man i terapi bearbetar ett smärtsamt minne från det här livet. Det finns dramatiska exempel på sådan bearbetning och läkning i litteraturen. Inte sällan har det hänt att människor, som under hypnos ombeds att gå tillbaka till den händelse då ett visst problem uppstod, beskriver en upplevelse som från ett tidigare liv. Det kan förstås också vara en kreativ fantasi. Egentligen spelar det ingen roll. Det som betyder något är att personen genom

att bearbeta tidigare liv-minnet kan bli fri från de problem han har i det här livet, säger Göran Grip.

Bearbetning läker

– Det som är viktigt är alltså den förändring i personens medvetande som blir följden av den terapeutiska interventionen. Oavsett om personen själv och hans terapeut tolkar det som ett minne från ett tidigare liv eller som något annat.

– Jag är intresserad av nyttan av upplevelsen, inte av de akademiska förklaringarna till hur upplevelsen kan ha uppstått. På så sätt kan man säga att jag är en extrem pragmatiker, förklarar Göran Grip.

I hans egna terapigrupper händer det då och då att människor kommer i kontakt med upplevelser som verkar komma från tidigare liv, även om detta inte är temat för workshoparna.

– När en tidigare liv-upplevelse kommer upp under en workshop, arbetar vi av pragmatiska skäl med den som om den verkligen hade inträffat. Vissa deltagare tolkar det som en fantasi, en metafor för de problem de har i det här livet, andra som minnen från tidigare liv. Men deras tolkning spelar ingen roll – den terapeutiska effekten blir lika stor i båda fallen.

Är det inte en risk att människor som läst hans böcker får lust att uppleva tidigare liv och kommer till hans grupper för att få vara med om ett "äventyr"?

– De människorna brukar inte komma till mig! I mina workshopar hjälper jag människor att hitta bortglömda sanningar om sig själva och bortträngda händelser i sitt liv. Detta är jobbigt och ibland smärtsamt, och det är något som en person som bara vill vara med om ett "äventyr"

inte brukar vara beredd att gå igenom.

Han beskriver det som att människor han träffar och pratar med ofta kommer i kontakt med sig själva, ibland enbart genom att han berättar om sig själv och sina egna upplevelser.

– Alla vill inte eller orkar inte komma i kontakt med sitt inre. Då blir de rädda och "slår" på mig, som de felaktigt tror har angripit dem, när de i själva verket bara har kommit i kontakt med någonting inom dem själva som de inte vill kännas vid. Men många söker sig till mig av precis samma skäl: för att få hjälp att hitta en djupare sanning om sig själva, även om det är smärtsamt.

Göran har också översatt ungefär tjugofem böcker om NDU till svenska. Hur har hans intresse för NDU förändrat hans liv?

– Jag hade en typisk nära döden-upplevelse i samband med en enklare operation när jag var bara omkring fem år gammal. Men jag glömde bort den och kom sen inte ihåg den igen förrän jag var vuxen och hittade en bok som handlade om NDU.

Fann sig själv i terapi

Men trots att han inte var medveten om sin upplevelse, så påverkade den honom ständigt på flera sätt.

– Jag förändrades av upplevelsen på ett sätt som jag senare har förstått är väldigt vanligt för nära döden-upplevare. Jag blev till exempel väldigt intuitiv och hade svårt att anpassa mig till "vanliga", mindre intuitiva människor. Jag blev uppmärksam på människors ordlösa kommunikation, jag lyssnade "mellan raderna". Jag hörde helt enkelt vad de menade, inte enbart vad de sa. Jag minns hur min farbror en gång sa att min mammas nya gardiner var fina, samtidigt som jag såg att han tyckte att de var fula. Jag ville hålla med honom och sa att jag också tyckte de var fula och då blev han jättearg, eftersom jag hade satt ord på vad han egentligen tyckte men inte ville säga. För mig tog det lång tid att förstå att inte alla andra uppfattade sina medmänniskor på samma sätt som jag, och många blev irriterade på mig.

Göran ville förstås bara hålla med sin farbror och begrep inte varför han blev arg. Efter att många, många gånger ha va-

Sökarens klokpris 2001

tilldelas

GÖRAN GRIP

Motivering: Göran Grip har på ett mycket seriöst sätt riktat vår uppmärksamhet mot de så kallade nära döden-upplevelserna. Hans inlägg har varit kunniga och balanserade. Han har också gjort en betydande insats som översättare från engelska av en rad böcker om framför allt nära döden-upplevelser och därmed bidragit till kännedom i vårt land om dessa märkliga mänskliga erfarenheter. Hans egna sökande böcker är också synnerligen läsvärda.

Ann Magnusson

rit med om samma sak, tystnade han och vågade inte längre prata med andra om något personligt, eftersom det blev så smärtsamt för honom.

– Det var först när jag i trettioårsåldern började gå i terapi som jag kunde återerövra mitt jag, och först då som jag förstod att man i min barndom inte blivit arg på mig för att man tyckte illa om mig, utan för att man känt sig avslöjad, förklarar han.

– Det finns tre saker som klart skiljer en nära döden-upplevelse från en dröm. Under en dröm har man inte kvar sitt normala verklighetssinne och det är det som gör att man kan acceptera vilka underliga händelser som helst i drömmen. Under NDU fungerar verklighetssinnet däremot som när man är vaken och därför blir man lika förvånad när man svävar ut ur sin kropp som om det hade hänt i vaket tillstånd.

– När man vaknat upp ur en dröm, vet man att det bara var en dröm, men efter en NDU uppfattar man fortfarande sin upplevelse som fullkomligt verklig om än mycket märklig.

– Den tredje skillnaden är att man under en NDU, medan man är medvetlös, ibland ser sin livlösa kropp och vad som händer runt den. Det intressanta är att det man ser stämmer exakt med vad som verkligen har hänt, trots att man inte har kunnat uppfatta det med sina sinnesorgan.

Göran Grip säger också att de olika moment man kan uppleva under en NDU inte är unika för människor som är nära att dö. Man kan också få dem till exempel i samband med svår sömnbrist eller under meditation. Under en NDU ser vi ofta hela vårt liv, hur det egentligen har varit – vi

ser våra livslögner, våra egentliga motiv och vilka konsekvenser våra handlingar har haft i våra liv. Där finns ofta en ljusvarelse som utan att döma hjälper oss att förstå nya sammanhang.

– Därför kan vi komma tillbaka med en ny insikt om vilka vi är och vad vi vill göra på ett annat sätt i framtiden, säger Göran Grip.

Terapeutiska tekniker kan hjälpa

– Att göra en visualisering av ett möte med en ljusvarelse är förstås inte detsamma som

Namn: Göran Grip.

Född: 1945 i Malmö.

Utbildning: läkare med anestesi och intensivvård som specialitet.

Aktuell: Får Sökarens klokpris 2001.

Bakgrund: Är en av de främsta kännarna i Sverige av NDU, nära döden-upplevelser. Har beskrivit egna och andras upplevelser i sina böcker *Allting finns* och *Dem jag älskade* (båda på Forum). Föreläser om NDU och näraliggande ämnen samt leder workshopar kring existentiella problem. Bor numera i Uppsala.

Läs mer om Göran Grip på nätet: www.forfattarcentrum.se/forf/goran_grip.html

att ha ett sådant möte i en NDU. Men också ett framkallat symboliskt möte med en högre aspekt av vårt jag kan hjälpa oss att ta ett steg mot att mindre snegla på yttre auktoriteter och mera söka svaret inom oss själva, förklarar Göran Grip.

–Det finns också andra tekniker som kan hjälpa oss att både integrera spontana upplevelser vi har och att framkalla något av samma kvaliteter. För mig har exempelvis holotropisk andning fungerat bra som redskap att få tillgång till nivåer i mig själv som jag inte har till vardags. Det är

en väg som passar mig och jag försöker att något så när regelbundet använda mig av den tekniken för min egen utveckling. Att gå igenom den samtalsterapi jag beskriver i boken "Allting finns" var nog det smärtsammaste jag har gjort, och också det bästa, och jag fortsätter ständigt att jobba på mig själv.

Idag tycker Göran Grip att han har mer flyt än tidigare, det gäller också hans personliga process.

– Idag är jag mindre rädd för smärta. Jag har också hittat ett nytt för-

hållningssätt i mina möten med andra människor. Jag stannar mera kvar i hur saker och ting känns för mig och tänker mindre på hur de andra gör eller hur de är. Jag har också blivit mindre dömande.

Det rasslar i benjaminfikusens blad. Samtalet vid vådrädet är slut och jag tar med mig insikten att en upplevelse och en tolkning är två olika saker. Hur det egentligen förhåller sig med reinkarnation kan vi förstås inte veta. Ännu.

Frivillig enkelhet

Om frivillig enkelhet för att rädda världen skriver Duane Elgin i den amerikanska tidskriften Science of Mind, mars 2001. Han inleder med ett uttalande av Henry David Thoreau, som 1845 berättade att han valde att leva ett enkelt skogsliv vid sjön Walden, eftersom han ville leva medvetet och djupt för att lära känna livets väsentliga fakta och se vad livet verkligen kunde lära honom, så att han inte, vid sin levnads slut, skulle behöva konstatera att han aldrig riktigt hade levat.

För många, skriver Duane Elgin, har den amerikanska drömmen blivit en själens mardröm. Det materiella välståndet har ofta medfört en inre tomhet. Enkäter har visat att allt fler amerikaner söker sig till en enklare livsstil för att återfinna ett inre liv, ett själsligt liv, i gemenskap med likasinnade. De väljer ett annat, för dem rikare liv än livet som konsument i ett av världens generellt sett mest välmående länder.

Duane Elgin har själv valt enkelheten, vilket han också har skrivit om och talat om.

Sådana människor som Elgin brukar sätta en *kvalitet* i sitt förhållande till andra aspekter av livet i första rummet. För dessa människor kan *att leva* vara en meditation över livet, då de ger uppmärksamhet åt livets små fina detaljer och fördjupar sin relation till allt levande.

Duane Elgin återger ett uttalande av Lao-zu: "Den som vet att han har tillräckligt, är rik."

Han skriver också att om en ny livs-

stil börjar breda ut sig, där enkelhet och tillfredsställelse sätts före köpkraft och ägodelar, så kommer följderna att bli enorma, bland annat ett rättvisare samhälle.

Men arbete skulle inte stanna av, utan det skulle fortfarande finnas en mängd viktiga uppgifter för alla, exempelvis miljövard, sjuk- och äldreomsorg, reparationer av gamla byggnader, och byggande av nya hus samt, inte minst, att hjälpa dem som bor i utvecklingsländer till en draglig tillvaro.

Nya begrepp om vad det goda livet innebär kan medföra att människor inte längre känner sig alienerade i ett kallt universum, utan känner sig empatiskt förbundna med ett levande världsallt.

Duane Elgin skriver att bland dem som väljer enkelhet finns en större medkänsla med världens fattiga.

Känslan av frändskap med människor runt om i världen främjar en insikt om behovet av social rättvisa och en rättvis fördelning av världens resurser.

Duane Elgin menar att det krävs en enklare livsstil i i-länderna för att det skall kunna skapas en mer rättvis värld. De militära kostnaderna är enorma och kräver resurser som skulle kunna användas till något bättre. Större rättvisa leder också till en fredligare värld. Om skillnaderna mellan rika och fattiga minskar, så minskar också orsakerna till konflikter.

Källa: Science of Mind, PO Box 18087, Anaheim CA 92817-9942, USA

Kärlekskraft

Det har pratats en massa om kraften i ovillkorlig kärlek, skriver Susan Skog i Science of Mind, augusti 2001. Men nu är tiden inne, fortsätter hon, att föra ut denna idé i verkligheten, i våra liv, att börja det hårda arbetet att i medkänsla förbättra våra liv. Vi behöver återvända till kärleken och bli det vi är menade att bli.

Susan Skog citerar från en bok av Richard Carlson och Benjamin Shield, *Handbook for the Heart*: "Det är vår sanna natur att ha ett öppet hjärta lika mycket som det är en blommas sanna natur att öppna sig i solljuset."

Genom tidsåldrarna har medkänsla varit som en eld som bränner bort orättvisor och hat, en flamma som renar sinnena och leder oss till vårt högsta jag.

Vi kan alla, skriver Susan Skog, på nytt tända denna radikala eld i våra liv. Vi kan låta vår sanna natur träda fram.

I åtminstone ett århundrade har vi utvecklat och fokuserat oss på vårt intellekt, vår hjärnas briljans – men nu är tiden inne att sätta vår medkänsla i centrum, om vi någonsin skall kunna uppnå fred i våra sinnen och i vår kultur. Vi måste odla hjärtats intelligens och utveckla empati, ömhet och omsorg om andra.

Att utveckla hjärtats intelligens är avgörande om vi skall bli riktiga, medkännande människor. Vi kan göra detta, försäkrar Susan Skog, vi är födda till att göra det. Medkänsla är en gudomlig talang, som kan utvecklas.

Hjärtats språk är människans viktiga språk.

Adress	SÖKAREN Box 10 663 21 SKOGHALL
Telefon	054-51 89 00
Fax	054-51 89 02
E-post	red@sokaren.se
Postgiro	70 60 47-8
Bankgiro	372-8128
Hemsida på Internet	www.sokaren.se
Redaktör och ansvarig utgivare	Sven Magnusson
Prenumeration	Helår (6 nr) 250:- Halvår 150:-
Annonser	Ring för prislista
Tryckeri	Wallin & Dalholm Lund
ISSN 0038-0504	

INNEHÅLL:

Eva Sanner:
Sökarens klokpristagare
Göran Grip 2

Göran Grip:
Den berömda nära döden-skön 6

Harry Månsus:
Dialog och befriande andlighet 12

Kerstin Stina Carlsson:
Sufisk visdom 15

Jan Erik Sigdell:
Min tro. Reinkarnation 17

Varia 18

Harry Månsus:
Krönika 20

Viveka Lindgren:
Psykometri 21

Bokfloden 22

Café Sokrates 24

Läsarforum 26

Gary Zukav
– en tänkare i den nya tiden 27

Visdomsbladet 29

Foto sidan 1: Pressens Bild

Vi söker sanning och visdom

Café Sokrates och Visdomsbladet är två nyheter i detta nummer. Dessa inslag avses bli återkommande. Caféet skall bland annat vara ett diskussionsforum för livsfrågor. Visdomsbladet skall förstas innehålla visa ord.

Sökaren fortsätter att dela ut det årliga klokpriset. Pristagarna är hittills följande:

1996 Clas Svahn
1997 Harry Månsus
1998 Eva Moberg
1999 Förbundet Djurens Rätt
2000 Right Livelihood Awards
Foundation
2001 Göran Grip

Knaspriset har inte delats ut på flera år. Men, se upp alla som kan vara förtjänta av det – det kan komma att delas ut igen till lämplig mottagare! Ingen knasboll skall känna sig säker!

Krönikorna fortsätter med olika skribenter, likaså artikelserien "Min tro".

På Internet hittade vi Gary Zukavs *hemsida*. Det var roligt, för hans tankar erinrar om den klok-new age som framträdde från början av 70-talet till kanske slutet av 80-talet och lovade mycket men som länge har förefallit att vara ute ur bilden. Gary Zukav ser en ny, bättre mänsklighet bli till, precis som vi tidiga new age-entusiaster gjorde. Det känns bra att den fint visionära new age ännu lever kvar. Zukav har också kloka synpunkter på förhållandet mellan i-länder och u-länder i samma anda som Dalai Lama, som sagt att det är dialog, inte bomber som behövs.

Sökaren är en kulturtidskrift, inte kommersiell, och det betyder att den satsar på kvalitet. Jag tänker mig läsare med ett intelligent intresse för de ämnen som tas upp. Tidsfördriv och underhållning satsar vi inte på. Men Sökaren skall inte vara alltför tung att läsa – den måste ju säljas. Jag tycker själv inte om tunga texter som man måste kämpa sig igenom. En god text bör vara så lättläst som ämnet tillåter.

Ett syfte med Sökaren är att tjäna sökande människor med intressant och stimulerande läsning i viktiga ämnen. *Men vi försöker inte tala om vad ni alla skall tro på. Det är er egen sak att avgöra.*

Gå också gärna in på vår hemsida: www.sokaren.se. Jag plockar där in artiklar från de 38 årgångarna, så mycket som tiden räcker till. Där finns f n 260 dokument.

I årets sista nummer ligger som vanligt ett prenumerationsinbetalningskort gällande nästa år. – Glöm inte att fylla i namn och adress, och skriv tydligt!

Den som vill stödja den fortsatta utgivningen av denna tidskrift kan göra det genom en extra slant vid prenumerationen, genom att skicka ut Sökarens reklamkort till lämpliga mottagare eller sända oss namn och adress på personer som kan tänkas vara intresserade.

Tack alla som läser Sökaren, stöder den och medverkar på olika sätt! Tidskriften fortsätter.

Den är en unik blomma i den svenska tidskriftsfloran.

SM

Den berömda nära-dödenskon

Det går inte att strikt vetenskapligt bevisa att NDUares iakttagelser av den nära omgivningen stämmer med verkligheten. Men det finns starka antydningar om att sådana observationer kan vara korrekta och att således ut ur kroppen-upplevelser kan vara verkliga händelser.

Av Göran Grip

För några år sedan blev jag inbjuden att hålla ett föredrag om nära-dödenupplevelsen på Biomedicinskt centrum i Uppsala av en för mig då okänd person, professor Dan Larhammar. Helt oförberedd på vad som väntade mig började jag berätta om NDUn för studenterna i en av hans biomedicinska klasser. Som jag alltid brukar göra i naturvetenskapliga sammanhang uppmanade jag mina åhörare att inte *tro* på vad jag sa dem. Att obesett tro på någonting är ju ovetenskapligt och flummigt. Å andra sidan, sa jag, är det precis lika ovetenskapligt och flummigt att obesett *avvisa* något bara för att det inte tycks stämma med vad man redan anser sig veta.

Vad jag kanske inte sa då, eftersom min föreläsning skulle handla om NDUn och ingenting annat, var att många av de stora genombrotten i vetenskapens historia först har hälsats med klenro, hån och förföljelse för att de stridit mot vad man just då hållit för sant och möjligt. Galileo sattes i husarrest; Semmelweis, som upptäckte den antiseptiska tekniken, blev vansinnig och slutade sina dagar på dårhus; Darwin karikerades som en apa och lovades en plats i helvetet.

När jag själv först kom i kontakt med NDUn reagerade jag med kraftig skepsis, och det var inte förrän minnet av min egen andra NDU gjorde sig påmint som jag tvingades medge för mig själv att denna upplevelse fanns trots att jag som läkare ansåg mig veta att den inte *kunde* finnas. Den brottningskamp med mig själv som jag genomgick medan jag började minnas min egen NDU och en del annat har lärt mig att varken jag eller de flesta andra människor ändrar sin syn på livet och tillvaron för att någon annan säger att det förhåller sig si eller så. Jag ändrade min uppfattning om existensen av NDUn på grund av vad jag själv erfarit, inte på grund av vetenskapliga fakta eller logiska resonemang. Och jag har sen dess inte stött på någon enda människa som, ytterst sett, ändrat sin livssyn av något annat skäl än detta.

Många vågar inte släppa en gammal livssyn

Däremot har jag träffat människor som har kämpat för att slippa ändra sin livssyn efter en livsförändrande upplevelse. I början av min nära-dödenkarriär blev jag uppsökt av en kollega som hade läst en intervju med mig i sitt husorgan. Han sa att artikeln var intressant, men att han själv inte hade haft någon "sådan där" upplevelse. Och sen berättade han om en fullfjädrad NDU för mig, som han haft några år tidigare. Men han berättade inte som andra

brukar göra: med lysande ögon och med sökande efter de rätta, underbara orden. Hans upplevelse var nog så positiv och förunderlig – starkare än de flestas – men hans ögon var rädda och orden kom motvilligt och med ängslan. Jag sonderade försiktigt och respektfullt och förstod till slut att han egentligen insåg att den underbara, verkliga upplevelse han hade haft visade honom att hans gamla, naturvetenskapliga livssyn inte längre stämde. Men han vågade ändå inte släppa den och ta till sig de insikter om livet han fått under sin upplevelse. Han var rädd för att hans upplevelse var ett tecken på begynnande sinnessjukdom, och om han släppte sitt naturvetenskapliga synsätt – som varit hela hans trygghet och som hade gett honom hans yrke, hans försörjning och hans position i livet – så trodde han att han skulle kasta sig in i en skrämmande, vanhedrande galenskap. Jag kände igen min egen kamp och rädsla många år tidigare, men där jag efter en veckas vända till slut hade medgett för mig själv att jag inte vetat allt om tillvaron, befann sig min plågade kollega fortfarande efter flera år i ett limbo där han varken litade på sin inaktuella naturvetenskapliga livssyn eller på det kärleksfulla som hans NDU hade uppenbarat för honom.

Världsbild försvaras med alla medel

Min före detta sambo Agneta Bergenheim fick för många år sen hjärtstillestånd i en ambulans på väg till sjukhuset. Hon fick en NDU och upplevde hur hennes jag uppfyllde hela det trånga utrymmet i ambulansen, och hon kände en total kärlek och frid. Hon såg läkaren som var med i ambulansen göra hjärtmassage på hennes kropp och gjorde reflexionen att det måste vara mycket obekvämt att stå på huk och göra hjärtmassage med böjda armar. Hon hörde också vad ambulansföraren sa över radion till sjukhuset om att han var på väg in med en patient med hjärtstillestånd.

Några dagar senare sökte hon upp läkaren och berättade för honom vad hon sett och hört. Han blev rädd, sa hon, men bekräftade att allt hade tillgått precis som hon berättade inklusive ordväxlingen med sjukhuset. Han sa till henne: "Men då kan du inte ha haft hjärtstillestånd." Han gjorde som så många andra människor som ställs inför någonting som hotar deras uppfattning om hur verkligheten är konstruerad: han sökte en tolkning som kunde ge en naturlig förklaring till att hon korrekt kunde återge vad som hade hänt. Det som gör just den här skeptiske läkarens reaktion så intressant (det finns en uppsjö av liknande reaktioner beskrivna i NDUnlitteraturen) är vad hans tolkning innebar för honom själv. Den här

läkaren föredrog nämligen tanken på att han ställt en allvarlig fel-diagnos som utsatt hans patient för en risk för svåra komplikationer hellre än att han medgav för sig själv att han skulle behöva revidera sin uppfattning om verkligheten.

Skälet till att jag berättar om dessa båda kolleger är inte att hänga ut förstockelse till allmänt beskådande utan att sätta fingret på en egenskap som jag tror att nästan alla vuxna människor har. Vår syn på världen är mycket viktig för oss, och jag har kommit att förstå att de flesta av oss är beredda att gå nästan hur långt som helst för att försvara den. Den vanliga reaktionen är olika former av bortförklaringar, som att sagesmannen inbillar sig eller rent av ljuger. De här båda läkarna hade råkat ut för extraordinära händelser och det tvingade dem att gå ännu längre i sitt försvar av sin världsbild: de till och med ifrågasatte sin egen mentala hälsa respektive sin yrkesskicklighet för att kunna bibehålla sin livssyn intakt.

Att överbevisa går inte

Men tro inte att jag menar att det bara är naturvetenskapare som sätter klackarna i marken på det här viset. Jag har mött många människor med alternativa synsätt som på precis samma sätt försvarar sin livssyn gentemot både obestriddliga vardagliga och vetenskapliga fakta och mot sina egna upplevelser. I alla läger tycks man vara lika benägen att försvara sin livssyn mot fakta och iakttagelser som tycks hota den.

Men detta innebär inte att jag rackar ner på dem som sätter klackarna i marken inom någondera lägret. Tvärtom har jag full förståelse och respekt för alla dem som vill försvara sin livssyn mot verklighetens attacker. Jag minns min egen kamp och min ovilja att rubba på mina egna hårt nedslagna bopålar.

Den slutsats jag själv dragit av detta är att – både av respekt för andra och för att spara energi – aldrig försöka överbevisa någon om att hans livssyn är fel. Det *går* inte, och hade det gått skulle det ändå varit meningslöst för mig själv – och hur skulle för övrigt jag kunna veta att just mitt synsätt är det rätta?

Jag brukar erbjuda människor som vill lyssna på mig vad jag vet, så fritt från tolkningar och analys som möjligt, och sen överlåter jag med lätt hjärta åt dem att själva tolka det och passa in det i sin egen livssyn, hurdan den än ser ut. Detta var också precis vad jag gjorde när jag stod inför Dan Larhammars studenter och pratade om NDUn, utan att veta att hans klass var preparerad.

De lyssnade uppmärksam och det enda ovanliga som inträffade under första delen av föreläsningen var att när jag under beskrivningen av min egen andra NDU berättade att min brors födelse hade inneburit en total livskatastrof för mig så var det en ung kvinna som gapskrattade nervöst.

En verifierad, autoskopisk NDU

Jag brukar spara den autoskopiska delen av upplevelsen till slutet av min föreläsning och då brukar jag berätta några av de bästa, mest dramatiska fallen av verifierade autoskopiska NDUer som finns i litteraturen. En verifierad autoskopisk NDU är ett fall där en NDUare medan han är medvetlös och har sin upplevelse gör iakttagelser om vad som händer i hans fysiska omgivning (autoskopi), iakttagelser som efteråt visar sig stämma med vad som verkligen hänt. Om hans upplevelse bara är en hallucination på grund av syrgasbrist och elektriska urladdningar i den döende hjärnan skulle upplevelsen av att se den egna kroppen utifrån inte stämma överens med vad som verkligen sker. Om å andra sidan upplevelsen stämmer med vad som utspelar sig medan personen varit medvetlös och inte kunnat göra några iakttagelser med sina fysiska sinnen så antyder det att NDUn är något annat och mer än bara slumpar-

tade händelser i en döende hjärna.

Det finns många sådana fallbeskrivningar i den seriösa NDUnlitteraturen, men tyvärr är de flesta inte särskilt väl dokumenterade. Många författare nöjer sig med att återge upplevarens egen utsaga att det han såg stämde med vad som verkligen hände. Den bästa boken är fortfarande *Vi upplevde döden* av hjärtläkaren Michael Sabom. Sabom spar inga ansträngningar för att bekräfta eller vederlägga sina NDUares autoskopiska berättelser, och bland hans 116 NDUer finns tio autoskopiska fall som är dokumenterade så väl som det bara går. I dessa tio fall stämmer *samtliga* de ungefär hundratalet uppgifter som det i efterhand gått att verifiera med vad som verkligen inträffade. Ingen anger någon återupplivningsåtgärd som inte vidtogs på just honom eller henne och ingen beskriver en återupplivningsåtgärd på ett felaktigt sätt.

Den autoskopiska NDUn är den stora stötestenen för skeptiker som anser att NDUn är något som bara utspelar sig i hjärnan. Det vanligaste sättet att hantera den verifierade autoskopiska upplevelsen är att helt enkelt ignorera den och säga att NDUn beror på syrgasbrist, punkt. Men syrgasbristhypotesen stupar på det faktum att man kan ha precis samma typ av upplevelse även när man inte är nära att dö och inte alls har någon syrgasbrist, som till exempel vid meditation, vid svår sömnbrist och ibland också spontant medan man är ute och går eller sitter på en bänk. Syrgasbrist kan alltså på sin höjd vara en bland flera olika utlösande faktorer.

Ett annat förklaringsförsök är att hörseln är det sista som lämnar en när man förlorar medvetandet och att NDUarna kan ha hört saker som de senare omvandlar till visuella bilder som de tror sig ha sett. Denna bortförklaring stupar på att många NDUare har gjort iakttagelser av händelser som det inte går att lyssna sig till och händelser som har utspelat sig på en annan plats än den fysiska kroppen.

Ett annat försök att förklara dessa upplevelser på naturvetenskapligt sätt är att personen haft förhandskunskap om vad som händer vid en återupplivning från exempelvis tv och efteråt berättar om detta, och att det av en ren slump stämmer med vad som hände vid hans egen återupplivning. Detta stupar på att många kan berätta om unika händelser som inträffade vid just deras återupplivning, som till exempel att läkare tappade en penna som rullade iväg och att han senare gick och plockade upp den från golvet. Det stupar också på att många människor genomgår sin nära-dödenhändelse i situationer som det inte kan finnas någon förhandskunskap om, som till exempel trafikolyckor, hjärtstillestånd som inträffar på stan etc.

Ytterligare ett förklaringsförsök är att det ofta har gått lång tid mellan nära-dödenhändelsen och intervju tillfället, vilket gjort det möjligt för NDUaren att tala med ögonvittnen eller tjuvläsa sin journal och därefter helt enkelt ljuga om att han sett detta medan han var medvetlös och nära döden. Detta motsägs bland annat av att det finns ett litet antal fall där den här tidsluckan inte finns.

De förklaringsförsök som jag här nämnt är alltså inte hållbara. Men det är å andra sidan inte mina invändningar mot dem heller. Det finns mig veterligen i litteraturen ingen enda autoskopisk NDU som är vattentätt och helt invändningsfritt verifierad. Det går alltid att komma med någon icke motbevisbar invändning mot dem. Till och med min kollega som hörde Agneta beskriva vad som hade hänt i ambulansen kunde säga att hon troligen inte hade haft hjärtstillestånd [utan gjort iakttagelserna på vanligt sätt]. Och hade han haft ett kardioskop som övervakade hennes hjärtaktivitet och sett att det blev en rak linje hade han alltid kunnat säga att det kunde ha berott på att en av elektroderna hade lossnat från hennes bröst, vilket ser likadant ut som ett verkligt hjärtstillestånd.

Vad övertygar det vetenskapliga etablissemanget?

Hur skulle ett dokumenterat fall se ut som skulle kunna accepteras av det naturvetenskapliga etablissemanget?

Allra bäst är det med ett experiment som vem som helst kan upprepa och som leder till samma resultat varje gång. Att ett experiment på detta sätt är *upprepningsbart* är ett tecken på att det visar något om verkligheten och inte bara är ett resultat av tillfälligheter eller ett felaktigt utfört experiment, och har högt vetenskapligt bevisvärde. Men det är inte möjligt att utföra nära-dödenexperiment med människor. Det vore ju bokstavligen livsfarligt.

Ett annat krav som vetenskapsmän kan ställa är att den situation som beskrivs är noggrant kontrollerad och dokumenterad. När det gäller nära-dödenupplevelser skulle det innebära att scenen och händelserna kring en nära-dödenhändelse *dokumenteras på ett objektivt sätt*, till exempel med videokamera och mikrofon. Man kan kanske tycka att det inte skulle vara så svårt att ha en videokamera igång på akutmottagningen dit det kommer många patienter med hjärtstillestånd. Men i praktiken skulle det sannolikt inte ge någon utdelning. De flesta som kommer till akutmottagningen med hjärtstillestånd har nämligen, trots ambulansens snabbhet, haft sitt stillestånd så länge att de inte går att återuppliva. Jag har personligen under mina 25 år som narkosläkare inte varit med om ett enda sådant fall som lyckats. De hjärtstillestånd som lyckats har inträffat på andra ställen, som till exempel intensivvårdsavdelningar och vårdavdelningar med god övervakning. Men sådana stillestånd inträffar bara mycket sällan, är nästan aldrig förutsebara och inträffar praktiskt taget aldrig två gånger på samma plats. Denna sällsynthet kompliceras ytterligare av att det bland dem som får hjärtstillestånd bara är mellan trettio och femtio procent som har en NDU. Bland dem är det i sin tur bara ungefär hälften som upplever sig se sin egen återupplivning och bland dem är det bara en liten del som är tillräckligt uppmärksamma på vad som händer runt deras kropp för att kunna komma med en berättelse som är kontrollerbar. För att med videokamera fånga *en enda* återupplivning som lyckas och där patienten efteråt kan berätta om sina iakttagelser behöver man, grovt uppskattat, låta tio videokameror snurra på olika platser på ett sjukhus dygnet runt i storleksordningen ett år. Och för att sen kunna presentera en accepterbar rapport skulle man behöva flera sådana fall. Man skulle alltså behöva videoband med en sammanlagd speltid av flera decennier för att ro ett sådant projekt i land.

Ytterligare ett vetenskapligt krav man skulle kunna ställa är att man till hundra procent kan *utesluta att patienten kan ha fått information på vanligt sätt* om händelserna kring sin livlösa kropp, och att varken patienten eller forskaren har fuskat eller omedvetet fångat upp information med de vanliga sinnesorganen. Vid telepatiforskning utesluter man sådana risker med hjälp av rigorösa och invecklade åtgärder där varken försökspersonen eller försöksledaren får befinna sig i det rum där den händelse utspelas som ska registreras telepatiskt och där man använder invecklade slumpmetoder för att ingen på förhand ska kunna rigga vad som ska hända. Sådan rigorös kontroll är omöjlig att genomföra vid en nära-dödenhändelse.

Allt detta och mycket annat gör att vi sannolikt aldrig kommer att få en vetenskapligt invändningsfri forskningsrapport om den autoskopiska nära-dödenupplevelsen. I praktiken är nära-dödenforskarna hänvisade till det som med vetenskaplig jargong kallas *anekdotiskt material*, det vill säga enskilda människors nära-dödenberättelser som först i efterhand kan undersökas och kontrolleras av forskaren – ibland inte förrän flera år efter händelsen. Saboms material har tillkommit på det sättet. Anekdotiskt material har

mycket lågt vetenskapligt bevisvärde.

När jag stod inför Dan Larhammars studenter och funderade på vilket autoskopiskt fall jag skulle berätta om, bestämde jag mig för min favorithistora, som jag berättat vid hundratals föreläsningar de senaste femton åren i hela Sverige, fallet med den berömda tennisskon på fönsterblecket på tredje våningen på ett sjukhus i Seattle, som har berättats av Kimberly Clark som var kurator där.

När jag började berätta den historien för studenterna hände något jag inte just då förstod. Det rasslade till i hela salen och jag såg hur flera av studenterna plockade fram en stencil och la framför sig på bänken.

När jag hade berättat färdigt viftade, om jag minns rätt, en av studenterna med sin stencil och sa något i stil med: ”Men i den här artikeln i *Skeptical Inquirer* står det att tennisskon syntes från marken och att alltsammans kan förklaras på naturlig väg.” Flera andra studenter prasslade med sina stenciler, och jag hörde dem mumla bifall. De flesta såg ner i bänkarna, men frågaren tittade på mig med stadig blick och tycktes vänta på ett svar från mig. Jag visste inte vad det var för en artikel de syftade på och förvånade mig över att så många, nästan alla, var så belästa i nära-dödenupplevelsen att de hade litteratur med sig till min föreläsning. Men det visade sig att det var Dan Larhammar som hade förberett dem inför min föreläsning genom att dela ut till dem en artikel ur *Skeptical Inquirer* som kritiskt granskat det fall jag just berättat om.

Tyvärr hade Dan – av en för mig okänd anledning — inte talat om detta för mig på förhand. Hade han gjort det hade jag kunnat sätta mig in i artikeln och då hade jag och hans studenter inte behövt gå miste om en intressant diskussion om hur man kan veta vad som är sant.

Hur kan man veta vad som är sant?

Här är den berättelsen, inte exakt som jag berättade den för studenterna utan ordagrant så som Kimberly Clark skrev ner den 1984 och som den senare återgavs i boken *The Adventure of Self-discovery* av Stanislav Grof. Text inom klammer är mina kommentarer.

”Mitt första möte med en nära-dödenupplevelse handlade om en patient som hette Maria, som var en kringvandrande arbetare som var på besök hos vänner i Seattle när hon fick en stor hjärtinfarkt. Hon fördes till sjukhuset en natt i ambulans och lades in på hjärtintensivavdelningen. Jag kopplades in på grund av hennes sociala och ekonomiska problem. Några dagar efter ankomsten fick hon hjärtstillestånd. Eftersom hon var så noggrant övervakad och för övrigt hade ett gott hälsotillstånd fick man snabbt igång hjärtat på henne. Hon var intuberad [hade en slang nedstucken i luftstrupen] några timmar för att man skulle försäkra sig om att hon fick tillräckligt mycket syrgas, och sen tog man bort tuben.

Senare samma dag besökte jag henne i tron att hon skulle vara orolig över att hennes hjärta hade stannat. Hon var orolig, men inte av det skälet. Hon var upprörd, i motsats till sitt vanliga lugn. Hon ville prata med mig om någonting. Hon sa: ’Det hände något jättekonstigt med mig när läkarna och sköterskorna arbetade med mig: jag såg ner på dem från taket och såg hur de arbetade med min kropp.’

Detta gjorde först inte något större intryck på mig. Jag tänkte att hon kunde ha vetat vad som hände i rummet, hur folk var klädda och vilka som var där eftersom hon hade sett dem hela dagen, före sitt hjärtstillestånd. Och förvisso var hon vid det laget bekant med apparaterna. Eftersom hörseln är det sista som försvinner tänkte

jag att hon kunde höra allt som hade hänt, och även om jag inte trodde att hon omedvetet hittade på detta tänkte jag att hon kanske konfabulerade [omedvetet hittade på].

Sen berättade hon för mig att hon hade blivit distraherad av någonting ute på uppfarten till akutintaget, och plötsligt befann hon sig utomhus som om hon hade ’tänkt sig’ ut till uppfarten till akutintaget, och i samma ögonblick så var hon där ute. Detta gjorde lite mer intryck på mig eftersom hon hade kommit dit mitt i natten inne i en ambulans och inte kunde veta hur det såg ut utanför akutintaget. Men jag tänkte att kanske hade hennes säng vid något tillfälle rullats bort till fönstret och hon hade tittat ut, och att detta hade kommit med i hennes konfabulering

Men sen beskrev Maria hur hon hade blivit distraherad än en gång, av ett föremål på ett fönsterbleck uppe på tredje våningen på norra delen av byggnaden. Hon ’tänkte sig’ dit upp och befann sig ’öga mot skosnöre’ med en tennissko, som hon bad mig hitta åt henne. Hon behövde veta att ytterligare någon människa visste att skon verkligen fanns där för att bekräfta hennes ut-ur-kroppenupplevelse.

Med blandade känslor gick jag ut och såg upp mot fönsterblecken men kunde inte se särskilt mycket. Jag gick upp på tredje våningen och började gå in och ut ur patientrummen och såg ut genom fönstren, som var så smala att jag var tvungen att trycka ansiktet mot glaset för att över huvud taget se fönsterblecket. Till slut kom jag till ett rum där jag tryckte ansiktet mot glaset och såg ner och fick syn på tennisskon!

Jag hade en helt annan utsiktspunkt än vad Maria måste ha haft för att kunna se att lilltån hade slitit håll på skon och att skosnöret var instuckat under klacken och andra detaljer på den sidan av skon som inte var synlig för mig. Det enda sätt på vilket hon kunde ha fått ett sådant perspektiv var om hon hade svävat utanför [fasaden] och mycket nära tennisskon. Jag plockade upp skon och tog den med mig tillbaka till Maria; den var ett mycket konkret bevis för mig.”

Det finns som sagt många verifierade autoskopiska NDUer i litteraturen, och detta är den mest dramatiska jag känner till. Maria såg någonting som inte ens fanns i hennes kropps närhet och beskrev detaljer som inte gick att se inifrån byggnaden utan bara om hon, precis som hon själv påstod, befann sig på tre våningars höjd utanför den, och denna NDU är mycket tacksam att berätta. Det är inte bara jag som har den som favorithistoria, utan den har genom åren berättats otaliga gånger i USA i tv-program och i tidningsartiklar. Kim har själv återberättat den, mycket utförligt, i sin självbiografiska bestseller *After the Light* som utkom 1995.

I juli/augustinumret 1996 av *Skeptical Inquirer* kom den artikel som Dan Larhammar hade gett till sina studenter. *Skeptical Inquirer* är en tidskrift vars program är att kritiskt granska påståenden om paranormala fenomen. Den ges ut av *The Committee for the Scientific Investigation of Claims of the Paranormal* (Kommitén för vetenskaplig undersökning av påstått paranormala fenomen).

När man vill studera ett fenomen, vilket som helst, kan man gå till väga på många olika sätt. *Ett* vetenskapligt sätt är att man ställer upp en hypotes och sen ser om undersökningsresultaten gör att man kan behålla sin hypotes eller om man måste förkasta den.

Ett mindre formellt sätt, som används av sanningssökare och vetgiriga personer (och som också används i vetenskapliga sammanhang där man vet alldeles för lite om det som ska undersökas för att kunna ställa upp en hypotes), är att man förbehållslöst granskar de fakta som föreligger och därefter så förutsättningslöst som möjligt skapar sig en bild av hur fenomenet skulle kunna förklaras. Så arbetade de uppdiktade hjältarna Sherlock Holmes och Lord Peter Wimsey och så arbetar oreflektat de flesta av oss i förbryllande

men mera vardagliga situationer.

Sen finns det ett sätt att gå till väga som ingen som använder sig av det själv vill medge. Och det är att man redan från början är övertygad om vad svaret ska vara och att man i sin undersökning bara letar efter bevis på att denna ens förutfattade mening stämmer. Detta är ett förhållningssätt som är vanligt både bland dem som tror på paranormala fenomen och dem som inte gör det, och ibland är det helt omedvetet. Ofta anklagar meningsmotståndare varandra för att använda detta tillvägagångssätt, och lika ofta brukar motparten harmset förneka det. The Committee... och dess organ *Skeptical Inquirer* säger att de uppmuntrar objektiva och opartiska undersökningar. Men ordet skeptical visar att de redan på förhand har en åsikt om hur vissa saker ska förklaras.

Min personliga bedömning är att de tre män som granskade Kims historia inte gjorde det för att förutsättningslöst finna sanningen hurdan den än kunde se ut, utan att de hade den förutfattade meningen att det fanns en ”naturlig” förklaring till Kims berättelse och att de avsåg att bevisa detta.

Två av de tre män som skrivit artikeln åkte ner till Seattle, där de träffade Kim och pratade med henne och där de fick träffa en stödgrupp för NDUare som Kim startat. Förutom det som de redan kände till från Kims skriftliga redogörelse fick de av Kim själv reda på att hon hade varit hos Maria när denna fick sitt hjärtstillestånd och att hon själv hade bevittnat hela återupplivningen. Kim hade lagt märke till att en EKG-apparat stått och spytt ut metervis med papper som alla trampade omkring i utan att kommentera det. Efteråt hade Maria berättat samma sak. Och allt det andra som Maria berättade om återupplivningen stämde också med vad Kim hade sett. Maria hade också korrekt beskrivit hur det såg ut vid ambulansintaget som hon hade kommit till i ambulans mitt i natten, men som hon aldrig hade sett: att dörrarna öppnades inåt, att uppfarten var enkelriktad och att den hade en krök.

När man i vetenskapliga sammanhang testar sin hypotes och finner att ens data bara delvis stämmer med hypotesen – och att man därmed kanske måste förkasta sin hypotes – ställer man ibland upp en hjälphypotes eller gör ett hjälpantagande för att rädda den. Då är man ute på tunn is och ens vetenskapliga argumentering blir kraftigt försvagad. Artikelförfattarnas hjälpantaganden är av den svagaste sorten, nämligen den sort som är till enbart för att hindra huvudhypotsen från att falla samman och som inte förklarar någonting annat än det de har konstruerats för.

Är NDUn bara en hallucination?

Författarnas grundhypotes är att NDUn är en hallucination, det vill säga en process inom hjärnan som inte har någonting med den yttre verkligheten att göra. För att få denna hypotes att hålla måste de göra ett antal hjälpantaganden.

De säger att det är logiskt att gissa att dörrarna till ett ambulansintag öppnar sig inåt. De menar att det är rimligt att anta att en ambulansuppfart ska vara enkelriktad. De tror att Maria kan ha fått indirekt information om hur ambulansuppfarten såg ut genom att lyssna på ljuden genom fönstret i rummet, där hon låg så långt borta från fönstret att hon inte kunde se ut genom det. De antar att hon kan ha fått ytterligare information genom att kvällstid betrakta bilstrålkastarnas sken på väggar och tak i rummet.

Frånvaron av detaljer i hennes berättelse som inte stämmer med verkliga förhållanden förklarar de med att Kim inte offentligt redovisade den här historien förrän efter sju år och att hon inte längre kom ihåg sådant som inte stämde utan bara sådant som stämde.

Dessa antaganden är var för sig rimliga. Men för att författarnas grundhypotes ska hålla måste vart och ett av dem stämma. Vi är redan uppe i fem stycken. Och fler blir det.

Marias iakttagelser kring skon är lite svårare att förklara. Författarna gick upp på tredje våningen och placerade en medhavd gymnastiksko på ett fönsterbleck. De konstaterade att skon var väl synlig från flera platser inifrån rummet, vilket inte stämmer med Kims påstående att hon måste pressa ansiktet mot fönsterrutan för att ens se själva fönsterblecket. De gick sen ut på ambulansuppfarten och noterade att skon syntes mycket tydligt nere från marken.

Jag skrev till Kim och frågade hur det förhöll sig med dessa båda saker. I sitt svar skrev hon ingenting om författarnas påstående att skon syntes väl inifrån rummet, men hon svarade att hon stod så nära huset att hon inte kunde se någonting uppe på fönsterblecken. Vad hon menade var att skon stod på ett sådant sätt att den inte kunde synas om man stod nära huset, men att den kanske hade syns om hon hade stått på längre avstånd.

Detta bekräftas av vad nära-dödenforskaren Kenneth Ring skrivit till mig. Han är vän med Kim, och vid ett tillfälle visade hon honom sjukhuset utifrån. Han skriver: ”Men för mig ter det sig fullt möjligt att om skon hade stått på fönsterblecket tätt intill byggnaden [och inte vid fönsterbleckets ytterkant] kan det tänkas att den inte varit synlig för Kim [medan hon stod utanför huset].”

Artikelförfattarna stod till skillnad från Kim långt från huset eftersom man höll på att göra en ombyggnad som hindrade dem från att gå nära det. De säger att den sko de placerat ut syntes mycket väl på stort avstånd från huset och att den skulle syns ännu bättre om de hade kunnat komma lika nära huset som Kim hade varit. Detta antyder att de hade placerat sin sko på ett annat sätt än den ursprungliga skon stod.

Sen spekulerar de att eftersom skon var synlig både inifrån rummet och på marken utifrån kan någon eller några personer ha sett den. De spekulerar vidare att någon av dessa kan ha nämnt den för Maria, och antar att Maria sen glömt bort detta. Vidare antar de att denna av andra omtalade sko dök upp i hennes nära-döden-hallucination, och de antar att Maria då trodde att hon verkligen sett den. De måste sen förmoda att hon *gissade* att det måste ha varit en gammal sko och ovanpå det förmodar de att hon måste ha *gissat* att den hade ett hål slitet mittför lilltån. Sju förmodanden i tät följd bara om skon.

Den obesvarade frågan om skon syntes inifrån rummet är inte oviktig. Om någon har sett skon och berättat om den för Maria kan det naturligtvis ha påverkat henne. Men detta enda – inte helt klarlagda faktum – räcker inte ensamt för att visa att berättelsen har en naturlig förklaring. Och faktum är att skons synlighet är den enda oberoende iakttagelse som författarna gör i sin artikel. Resten är bara analyser av och spekulationer kring Kims egen berättelse.

Författarna menar också att Kim kan ha gjort om och lagt till i sin berättelse. Detta är inte helt orimligt, men det är svagt såtillvida att det är ett argument som man nästan alltid kan ta till för att skydda sin världssyn mot ovälkomna påståenden.

De förmodar också att hon fortsätter att hålla fast vid sin historia [trots att de anser att hon själv hittat på vissa detaljer] för att hon just skrivit en bok om den (*After the Light*) som hon hoppas tjäna mycket pengar på. Detta är den lägsta typen av argument för att förklara något synbart oförklarligt: att ifrågasätta sagesmannens heder och ärlighet och tillskriva henne dolda, snikna motiv.

När hjälphypoteserna blir många försvagas ens argument i motsvarande grad, i synnerhet när olika yttringar av *samma* fenomen måste förklaras med flera *olika* hjälphypoteser. Här är en sammanställning.

- Hon kunde beskriva vad som hände vid återupplivningen – det kan hon ha lyssnat sig till.

- Hon kunde beskriva detaljer vid återupplivningen som ingen pratade om – hon kan ha haft förhandskunskap om hur en återupplivning går till.
- Hon kom inte med några uppgifter som inte stämde – man brukar glömma sådant som inte stämmer.
- Hon kunde beskriva ambulansuppfarten – hon kan ha dragit logiska slutsatser om hur en ambulansuppfart bör vara ordnad.
- Hon sa att det var en krök på vägen – Kim kan ha ställt ledande frågor.

- Hon sa att det stod en tennisko på ett fönsterbleck på tredje våningen – hon kan ha hört någon prata om den och sen ha glömt bort det.

- Hon sa att det fanns ett hål slitet mittför lilltån – hon kan ha dragit den logiska slutsatsen att om en tennisko står på ett fönsterbleck bör den vara gammal och då är det logiskt att gissa att det är ett hål slitet mittför lilltån

- Hon sa att den stod på sitt eget skosnöre – detta är det svårt att gissa sig till; Kim kan ha lagt till den detaljen själv.

Författarnas hypotes, att historien om Maria kan förklaras på naturlig väg, kräver tjugo hjälpartaganden (varav alla inte har redovisats här ovan), och bevisen för dess riktighet är därmed svaga. För att författarnas resonemang ska hålla måste alla tjugo förmodandena stämma. De flesta är någorlunda rimliga, förutom att Maria gissade att skon var gammal och gissade att den måste ha ett hål mitt för lilltån, som i mitt tycke är mycket långsökt. Men sannolikheten för att en hel rad var för sig rimliga antaganden samtliga ska vara sanna är mycket, mycket mindre än sannolikheten för att vart och ett av dem ska vara det.

Om en händelse kan ha tio olika, slumpartade utfall har man en chans på tio att gissa rätt av en ren slump, en ganska stor chans. Men om det gäller tjugo olika händelser som vardera kan ha tio olika utfall blir chansen för att man ska ha rätt på samtliga bara en på hundra triljarder. Nu går det naturligtvis inte att göra en numerisk bedömning av författarnas tjugo antaganden, som dessutom inte rör slumpartade fenomen utan företeelser där man kan ha både större och mindre chans än slumpen att gissa rätt. Men samma blixtsnabbt minskade chans att ha rätt på ett stigande antal var för sig rimliga antaganden gäller också här.

Men antar man att Maria verkligen har gjort faktiska iakttagelser medan hon var medvetslös och nära döden – på ett sätt som vi idag inte kan förklara – faller alla detaljer på plats, och berättelsen hänger samman utan några hjälpartaganden. Om man är förbehållslös talar detta till denna hypotes fördel och till artikelförfattarnas nackdel. Men lägg märke till att detta inte ens kommer i närheten av att vara ett bevis för dess riktighet. På sin höjd är den ett indicium. För betänk att om vi ska vara förutsättningslösa så finns det ytterligare minst en hypotes som kan förklara alltsammans utan hjälpkonstruktioner: att Kim har hittat på hela historien från början till slut.

Hur kan man veta vad som är sant?

Vår världsbild – hur den än ser ut – grundar sig i högre grad än vad många är medvetna om på tro. Men jag menar inte tro i religiös bemärkelse. Vi säger att vi idag ”vet” att materien består av atomer och att jorden snurrar kring solen. Men i själva verket är det för de allra flesta av oss i hög grad en *tro*; vi tror på våra sagesmän, vetenskapsmännen. Det finns naturligtvis massiva skäl för att lita på att de talar sanning, men det är ändå en tro såtillvida att vi inte själva har tagit reda på hur det förhåller sig.

På samma sätt väljer vi att tro på många andra utsagor som vi inte har någon egen erfarenhet av. Jag känner till exempel inte

någon enda människa som tvivlar på att öronsusning finns trots att de inte själva lider av denna åkomma och trots att öronsusning inte går att mäta. Vi har bara den drabbades eget ord att tro på. Skälet till att det är lätt att tro på att öronsusning finns är att det inte strider mot den rådande världsbilden.

Situationen är nästan likadan när det gäller NDU:n och den autoskopiska upplevelsen. Vi har – bara något förenklat – att välja på om vi vill tro på våra sagesmän eller inte tro på dem. Den stora skillnaden är naturligtvis att tron på den autoskopiska upplevelsen inte passar in i den rådande världsbilden. Därför ter sig dessa påståenden som extraordinära. Och extraordinära påståenden kräver extraordinära bevis.

Jag menar inte med detta att vi lättvindigt ska tro på allt som berättas för oss. Under medeltiden framträdde ögonvittnen som hade sett den platta jordens kant och som hade sett häxor dansa med djävulen. I vår egen tid möts vi på motsvarande sätt av mängder av myter, skrönor, hopfantiserade berättelser, ärliga missuppfattningar, vinklade reportage, medvetna lögnar – och en och annan vit elefant. Vita elefanter är sällsynta och trots sin storlek svåra att urskilja i myllret av Disneydjur och Jurassic Park-kloner. Men de finns där, vittnesbörden från utkanterna av vårt vetande, förstaklassbiljetterna till en utvidgning av vår världsbild, chanserna att förändra den världsbild som så många människor under alla tidsåldrar trott vara den definitiva, slutgiltiga sanningen, men som hittills alltid visat sig bjuda på fullkomligt otänkbara, mot allt sunt förnuft stridande överraskningar.

Vi behöver verkligen sälla, vi behöver verkligen lära oss tänka kritiskt om vi inte ska bli omkullsprungna. Men vi behöver också lära oss att känna igen och medge våra egna förutfattade meningar. Och framför allt behöver många av oss medge för sig själva att vi inte vet precis allt om verkligheten och att vi därför inte kan utesluta att något existerar bara för att det inte stämmer med vad vi tror oss veta.

Den okunnige tror att en varmluftsballong trotsar tyngdlagen. Den kunnige vet att den stiger uppåt *på grund* av tyngdlagen. Den okunnige tror att verkligt autoskopiska NDU:er skulle strida mot naturlagarna. Den kunnige att... tja, inte vet jag. Och kanske *vet* ingen annan heller.

Och där står vi. Det går inte att vetenskapligt bevisa att NDU:rens iakttagelser stämmer med verkligheten. Men det går inte att bevisa motsatsen heller. Och kunskapsteorin och Gödel säger oss att till och med inom mycket enkla logiska system finns det påståenden som är sanna men som är obevisbara *inom systemets egna ramar*.

Ett anser jag mig dock veta: att ingenting som finns strider mot naturlagarna, men att vår kunskap om dem fortfarande är långt ifrån fullständig.

Hur kan man veta vad som är sant?

Men det finns en aspekt till på hur vi kan veta vad som är sant och som inte alls har med vetenskaplig metodik att göra. De flesta NDU:are kommer tillbaka med något som de själva upplever som en *vetskap* om att jaget är skilt från kroppen och att döden inte är vad de tidigare trott. Det gäller även dem som har klart för sig att de inte varit döda i fysisk bemärkelse och att NDU:n inte är något vetenskapligt bevis för ett liv efter döden. Denna upplevda vetskap skiljer sig till sin kvalitet från tro, även stark tro. Innan man varit i Paris kan man tro eller inte tro att Eiffeltomet finns. Man kan resonera som så att ett så stort, klenst torn genast skulle rasa samman (något många trodde innan Eiffel lät bygga det), att dess existens bara är en skröna för att locka turister. Eller också kan man säga sig att det förmodligen inte skulle gå att förfälska så många bilder av

Paris med ett Eiffeltorn.

Men när man väl varit där och kanske till och med varit uppe i det, då vet man att det finns. Och därefter blir man helt oemottaglig för alla teoretikers försök hemma i Sverige att bevisa att det inte *kan* finnas. Det finns. Det bara finns.

De flesta NDU:are är medvetna om att deras egen vetskap är något annat än den frommes tro, men också att deras vetskap inte kan hjälpa någon enda person, vare sig han är troende eller skeptiker, att få samma vetskap. De måste själva åka till Paris. Därför försöker de flesta NDU:are aldrig att överbevisa andra om riktigheten i sin vetskap – och många talar aldrig om den.

För min egen del har jag valt att tro att man under en NDU kan göra iakttagelser av vad som händer i den fysiska världen. I mina egna två NDU:er finns inga verifierade autoskopiska upplevelser, så just detta är för mig bara en tro. Och betraktat utifrån finns det alltså inga bindande bevis. Men det är inte någon *blind* tro jag har, för det finns många tecken som talar för att det kan förhålla sig som jag tror – även om man inte skulle räkna med just Kims berättelse. Eftersom jag numera inte är lika bombsäker som förr på att jag vet allt om tillvaron, så behöver jag för min egen del inga extraordinära bevis för att anpassa min uppfattning om tillvaron till att omfatta även tron på att detta fenomen förekommer. Jag tror på att öronsusning finns och jag tror på att den autoskopiska NDU:n finns.

Och jag tror mig veta – grundat på summan av mina egna upplevelser, både dem jag berättat om i *Allting finns* och andra – att den är en liten glimt av en del av verkligheten som de flesta inte känner till och som de flesta andra inte har någon stor erfarenhet av och vars existens naturvetenskapen förnekar och förmodligen aldrig kommer att kunna skaffa sig någon vetskap om. Sen är jag noga att för min egen personliga del inte bygga nya hypoteser, nya trosföreställningar, på denna min vetskap.

Detta sa jag inte till Dan Larhammars studenter. Jag slutade min föreläsning med att uppmana dem att inte obesett tro på vad jag sagt. Jag ville inte att de skulle tro på att NDU:n finns bara för att jag stod framför dem och påstod det, sa jag. Det vore fromhet, och fromhet är skyggglappar som försvårar för oss att se hur det verkligen förhåller sig med saker och ting. Men jag gav dem en utmaning. Jag uppmanade dem att under några dagars tid berätta för familj, vänner och bekanta att de hade hört mig tala om NDU:n. Jag påstod att om de gjorde så, så skulle många av dem få höra överraskande historier från människor som de känt länge.

Flera månader senare höll jag ett föredrag i ett annat sammanhang. Dan Larhammar fanns i publiken och i pausen sökte han upp mig och berättade att han hade antagit min utmaning att berätta om min föreläsning för andra. Och då hade hans egen dotter berättat för honom om en NDU-liknande upplevelse hon haft som barn.

Men jag tror inte att detta vände upp och ner på Dans världsbild. Att han redan accepterat att själva upplevelsen finns (och att den inte är ett påhitt av ett gäng nära-dödenförfattare) framgår ju av hans artiklar i ämnet.

Författarna avslutar sin artikel i *Skeptical Inquirer* med att tala om naiviteten och önsketänkandet inom det som de arrogant kallar för ”det påstått vetenskapliga området ’nära-dödenstudier’”. Med pekpinnen riktad mot Kim och hennes NDU-stödgrupp citerar de den grekiske filosofen Demostenes: ”Ingenting är lättare än självbedrägeri, för det man önskar tror man är sant.” Om man inte betraktar detta citat som en arrogant tillrättavisning utan som en respektfull uppmaning till eftertanke, så är den giltig för Kim och Maria, men naturligtvis också för artikelförfattarna själva. Den är giltig för mig, det vet jag av personlig erfarenhet, och jag tänker att den i högre eller mindre grad är giltig för de flesta av Sökarens läsare – och över huvud taget för de flesta av oss människor.

Harry Månsus:

Dialog och befriande andlighet

På den kaliforniska kusten finns flera pionjärer på det andliga området. En av dem är den judiske rabbinen och profetgestalten Michael Lerner. Han har skrivit flera uppmärksammade böcker, är chefredaktör för den radikala tidskriften TIKKUN och leder en pionjärsynagoga i San Francisco – en länk i den judiska förnyelserörelsen.

Framför allt är Michael Lerner visionär ledargestalt för den nya rörelsen Politik med mening – en parallell till Jim Wallis och Call To Renewal. Hans vision av ett annat Amerika tecknas i boken *The Politics of Meaning* (1996). I media har Lerner kallats "Vita Husets guru" på grund av de starka intryck Hilary och Bill Clinton fick av hans bok och deras efterföljande kontakter.

Med doktorsgrader i både psykologi och filosofi/teologi förenas i Michael Lernalers tänkande vårt inre och yttre universum. Han bygger broar, inte bara mellan teologi och psykologi, utan också mellan olika former av andlighet. Samtidigt andas allt han skriver profetens patos för vår utsatta planet och dess bebyggare. I dialogen med Lerner skulle nyandligheten kunna återerövra den stora visionen om planetens befrielse och samhällets transformation.

Grundtesen i Michael Lernalers nya bok *Spirit Matters* (2000) är följande: Endast andligheten besitter den kraft som kan befria oss från den globala ekonomismens tyranni! Enda alternativet till själviskhetens globalisering som vi just nu bevittnar är andlighetens globalisering! Det är därför Lerner gör sitt yttersta för att hitta beröringspunkter med olika former av andlighet som kan ge ett bidrag i denna jordens ödestimma. Gensvaret på hans bok visar att han

lyckats.

Enligt Lerner har varje människa ett inre universum som ingår i en långt större symfoni – vårt stora universum omkring oss. Vi är alla en liten del av den stora enheten, skapade med en klangbotten för musiken i den kosmiska katedralen. När bibeln kallar oss Guds avbilder skapade till gemenskap med Gud uttrycker den samma sak med ett teistiskt språk.

I ekonomismens tid reduceras människan till en ensam cynisk prestations- och konsumtionsvarelse. Hennes livsrum begränsas till en produktionshall och ett köpcentrum. Där jagar hon desperat livets mening i allt febrilare tempo. Som självavårdare och terapeut för människorna i Silicon Valley märker Lerner att hans klienter klagat över just avsaknaden av en mening och ett större sammanhang för sina liv. Han finner att många går omkring med en inre uppgivenhet och en lågmäld depression.

I denna ekonomismens värld blir livet splittrat och schizofrent. Många odlar fortfarande på fritiden en liten trädgård med värderingar som kärlek och solidaritet, till exempel inom familjen. Men så snart de går ut till sin arbetsplats tvingas de ställa om sin personlighet och byta värderingar. Där är det nämligen bara prestation, konkurrens och vinst som gäller. Den som inte vill inordna sig är snart ute!

Många har i något skede av sitt liv försökt introducera andra värderingar på arbetsplatsen, men de flesta har avfärdats som ljusblåa och fått hårda törnar. De bär på sår i sitt inre och vill inte bli sårade igen. Därför har de tvingats att ge upp och acceptera att världen är självisk och cynisk. Cynismen har så småningom

blivit ett skydd mot att försöka och såras igen. Det enda som kan befria och hela dessa människor är enligt Lerner en andlig upplevelse av tillvarons yttersta grund – kärlek, helande och solidaritet.

Att apatin och cynismen griper omkring sig bland USA:s 35 miljoner fattiga är fullt begripligt. De bevittnar hur företagsledarna höjer sina löner så att de nu tjänar 200-300 gånger mer än sina anställda. Samtidigt får de själva allt svårare att få fram mat och kläder åt familjen. De hör hur de stora företagen i allt högre grad finansierar valkampanjerna och därmed köper demokratins företrädare. Många tappar motivationen att gå till valurnan och demokratin urholkas på ett skrämmande sätt.

Men det är minst lika ödsligt att i en av Lernalers böcker läsa om hur samma cynism påverkar USA:s och världens mäktigaste politiker. I Texas håller Hilary Clinton ett visionärt tal år 1993 som i långa stycken är en formulering av Michael Lernalers program – en politik med mening. Men medias gensvar är cyniskt och brutalt. "Heliga Hilary" har speglat "tonåringens självupptäckt" och vill nu lära det "omoraliska Amerika hur man skall leva". Lerner skildrar hur president Clinton retirerar bit för bit till den cynism som härskar även i demokratins högborg.

Ingen kan anklaga Michael Lerner för omedvetenhet om ekonomismens förödande konsekvenser för miljön, människors inre liv, de fattiga i USA och u-länderna. Ändå är *Spirit Matters* en kraftfull och smittande optimistisk bok, en bok som tänt en ny hoppets gnista även i mitt eget engagemang. Det är därför *Spirit Matters* håller på att bli en folklig nätverksrörelse där allt fler yrkesgrupper möts kring vad andlighet

och mening kan betyda för deras insats i samhället.

Enligt Lernalers skapelseteologi är tillvarons yttersta grund en obändig kraft som ständigt verkar för helande och transformation. Anden verkar i universum för att befria oss från det förflutnas makt och livets återvändsgränder. Ibland påminner formuleringarna om Martin Luther King – eventuellt därför att de ibland möttes på barrikaderna?

Precis som Gud befriade Israel från Egypten kan Anden befria mänskligheten från den tvångsmässiga upprepningen av negativa känslor och kvävande, destruktiva tankemönster. Andligheten leder oss ut till en större rymd över våra liv där förundran och tacksamhet inför tillvaron är grundtonen.

Det är denna Befriande Andlighet (Emancipatory Spirituality) som Lerner sprida sig som en präriebrand och som kommer att bestämma utvecklingen under nästa epok. Trots alla hotbilder är han därför glad att få leva just nu och bevittna andlighetens återkomst. Hängivelsen och väckelseatmosfären påminner om Human Potential Movement under dess storhetstid.

Det krävs en otrolig precision att docka två farkoster ute i rymden. Lerner visar samma genialiska precision när han dockar biblisk skapelsetro till den alternativa andlighetens helhetssyn och språkvärld. Här dyker osökt vissa frågetecken upp. Är Lerner fortfarande en judisk teolog eller är han rent av en förklädd New Age-profet? Hur är hans förhållande till nyandligheten?

Här och var tar Lerner tydligt avstånd från inslag inom New Age. I min egen dialogbok med New Age, *Den kosmiska katedralen*, väljer jag att konfrontera välkända profiler som Deepak Chopra, James Redfield (*Den nionde insikten*) och Shirley MacLaine. Det visar sig att Michael Lerner väljer en helt annan väg. Inte en enda gång nämner han dessa storheter i sin stora dialogbok.

Att Lerner har fått impulser från den alternativa scenens store idéhistoriker, Ken Wilber, överraskar inte det minsta. Däremot blir jag överrumplad, när han i nästa andetag uttalar sin tacksamhet till Neale Donald Walsch. Dennes bok *Samtal med Gud* är ju för närvarande samma magnet på den nyandliga scenen som Redfields böcker

för ett antal år sedan. Så här skriver Lerner:

Jag fann i Walschs böcker djupa insikter på andlighetens område, skrivna med en mycket lättillgänglig stil. Walsch hör Guds röst på ett sätt som ger näring åt hoppet.

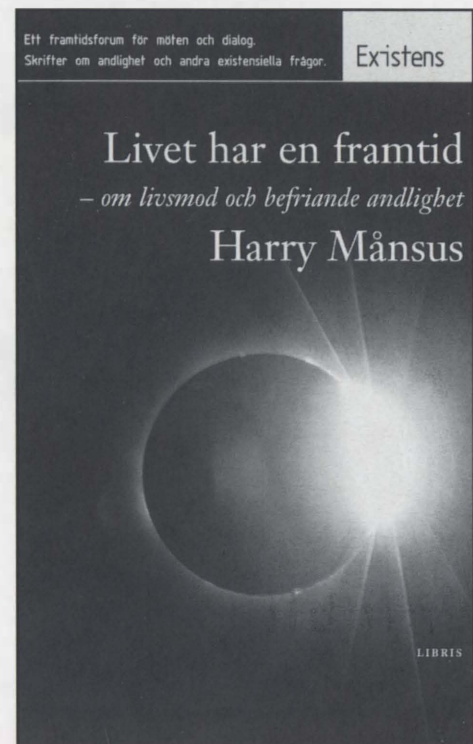
Utan tvekan är Michael Lernalers *Spirit Matters* en viktig mötesplats för sökare med olika färdriktning. Det bådade gott för planeten om allt fler grips och besjålas av hans profetiska patos – med djupa rötter i biblisk skapelseteologi och arvet från hans lärofäder Martin Buber och Abraham Heschel. Jag avslutar med några exempel på det gensvar han mött från viktiga rörelser.

Bland de entusiastiska rösterna på den nyandliga scenen väljer jag Marieanne Williamson. Genom sina kontakter med Vita Huset och böckerna *Åter till kärleken* och *The Healing of America* är hon idag en av de främsta profilerna inom den alternativa andligheten. Så här skriver hon om *Spirit Matters*:

Denna bok är ett mirakel och en skattkammare. Den är ett mirakel därför att den kan öppna hjärtat på den mest cyniska människan som förnekar andlighet och avfärdar den som ett New Age-påfund. På samma gång fördjupar boken förståelsen och det andliga djupet hos oss som menar att vi redan läst tillräckligt med böcker om andlighet ... Lerner ger oss byggstenarna till en värld grundad på kärlek och omsorg, förundran och hängivelse.

Nyandlighetens profiler och den evangelikala kristenhetens ledargestalter lever fortfarande i skilda världar i USA. Men i omdömena om Michael Lernalers bok står de faktiskt sida vid sida. Så här skriver Jim Wallis:

Michael Lerner är en av Amerikas viktigaste andliga lärare, en samtida profet vars insiktsfulla och visionära tänkande redan utövat ett djupt inflytande på amerikansk kultur och idévärld. Hans sällsynta och värtaliga röst hjälper oss att komma ur den politiska vänster/höger återvändsgränd. Han hjälper både progressiva att övervinna sin rädsla för andlighet och andligt sinnade att inte fastna i narcissistiskt självförverkli-

gande.

David C Korten, författare till den viktiga boken *När företagen styr världen*, är en av världens främsta experter på den globala ekonomismen och vägen ut ur den. Det är löftesrikt och helt i linje med Lernalers framtidsvision att läsa hans uttalande:

Jag tror att framgångsrikt politiskt handlande som syftar till att stävja företagets vädde och att skapa en mänsklig balans med vår planet måste bygga på det djupa andliga uppvaknande som Michael Lerner skildrar i Spirit Matters ... Han visar oss hur vi kan leva ett andligt liv som hjälper oss att uppleva både ett personligt självförverkligande och en politisk slagkraft. Spirit Matters är en viktig andlig guide för en tänkande progressiv aktivist!

Ovanstående är ett kapitel i Harry Månsus bok *Livet har en framtid – om livsmod och befriande andlighet* (Libris 2001).

Harry Månsus är teolog, författare och grundare av Brommadialogen. Hans böcker *Shalom Jord!* och *Vägen hem* har sålts i mer än 100 00 exemplar. Han fick Sökarens klokpris 1997.

Sufisk visdom

Av Kerstin Stina Carlsson

Den seriösa sökaren skiljer mellan den experimentella och den institutionaliserade religionen och har sin inriktning mot att upptäcka religionens insida.

Jagets död

"I jagets död ligger hjärtats liv." Detta korta citat av Imam Ja' Far Al-Sadiq, som levde på 700-talet, är hämtat ur *En liten bok om sufisk visdom* (Strömbergs förlag) av John Baldock. Sufismen kan sägas vara Islams andliga hjärta och handlar om människans inre process mot ett andligt uppvaknande. Det är samma process som Carl Gustav Jung med sin terminologi kallade individuation. Processen anses leda fram till ett förverkligande av vår sanna mänskliga natur, och enligt sufismen är vårt naturliga tillstånd att vara ett med Gud. För att kunna uppfatta oss vara i det tillståndet behöver vi låta det egocentriska jaget, det illusoriska jaget, som fungerar som en slöja mellan oss och vår ursprungliga natur, få "dö", som det står i det inledande citatet. Nu är det naturligtvis inte meningen att vårt jag ska "dö" i bokstavlig mening. För att fungera i den vanliga fysiska världen behöver vi våra jag, men om vi enbart fokuserar på att tillfredsställa detta jag, när vi aldrig fram till någon varaktig lycka eller tillfredsställelse.

Gudsmedvetenhet

I ett annat citat hämtat ur samma bok får vi veta att "det sanna helgonet går in och ut bland människor och äter och sover med dem och köper och säljer på marknaden och gifter sig och deltar i sällskapslivet, och glömmer aldrig Gud ett enda ögonblick". Den som sagt dessa visa ord heter Abu Sa'id Ibn Abi'l-Khayr och han levde omkring år 1000. I detta tycker jag att det ligger mycket "sanning" därför att vad citatet egentligen säger, är att vad som krävs av oss är inte några fantastiska storverk. Det är inte alla förunnat att kunna bli som Moder Theresa, Martin Luther King eller Gandhi. Och det behövs inte heller. Det

räcker med att vi mitt i vår vardag, mitt i vår vardagliga gärning inte glömmer det faktum att vi lever i en gudomlig värld, en värld fylld av mirakler. Vad det handlar om är att göra sig medveten om detta.

Hjärtats väg

Sufismens väg mot den sortens medvetenhet beskrivs ofta som "hjärtats väg", för det är genom att "rena och polera hjärtat" som sufierna når ett tillstånd av enhet med Gud. Hjärtat är som bekant en metafor för vår känslomässiga aspekt, och en förutsättning för att kunna erfara sig vara ett med allt är att då och då försöka lägga av det logiska och rationella tänkandet och bara uppleva. Abu Sa'id Ibn Abi'l-Khayr uttrycker det på följande sätt: "Första steget på detta område (hjärtats väg) är att bryta sönder bläckhorn och riva sönder böcker och glömma all sorts kunskap."

När jag numera är ute i naturen ensam eller tillsammans med vänner har jag börjat observera hur svårt det är att låta bli att tänka på det man känner till om det man ser, som t.ex. vad blomman, trädet, busken eller svampen heter i stället för att bara beundra, se och ta in skönheten i den omgivning man befinner sig i.

I våras var jag ute i Stockholms skärgård över en weekend och innan jag för hem igen ville jag göra en liten avstickare till en plats där jag visste att det fanns ett fält med ovanligt mycket gullvivor och jag hadetänkt mig att bara sitta där en stund och beundra mångfalden och överflödet av dessa vackra vårblommor. Nu hade jag emellertid tre passagerare med mig i min bil och det visade sig att en av dem var fältbiolog med mycket stora kunskaper om olika växter. Dessa kunskaper var hon förstäligen nog angelägen om att få använda, så vi andra fick en ordentlig lektion i

blomsterkunskap. Det var också trevligt, men min stilla stund i stum beundran blev det inget av med. Så tror jag att det ofta är. Vi är så angelägna om att veta och kunna så mycket att vi glömmer att ibland koppla bort allt detta vetande och kunnande och låta oss fascineras enbart av vad sinnena berättar.

Asketism

Att "rena och polera hjärtat", som vi läste om här ovan, kan väl uppfattas som att vi bör ägna oss åt övningar av något slag. I andliga sammanhang talas det ofta om asketiska övningar, och när man hör ordet asketism eller asketiska övningar får åtminstone jag associationer till spikmattor, stor fattigdom, kyskhet, rep om midjan, mycket enkla och till och med svåra levnadsförhållanden. Därför tyckte jag det kändes så skönt att läsa följande citat.

"Asketism handlar inte om att du inte ska äga något utan om att ingenting ska äga dig." Upphovsman är 'Ali Ibn Abu Talib och han levde på 600-talet. De övningar vi skulle behöva ägna oss åt handlar alltså bl. a. om att göra sig fri från beroenden. Det gör ingenting att äga bara vi inte är beroende av själva ägandet. Åtminstone uppfattar jag citatet på det sättet. Vi behöver lära oss att släppa taget om alla sorts beroenden. "Let go and let God in" betonar Matthew Fox på många ställen i sina böcker.

Religionens verklighet

Eftersom jag har haft så stor glädje av *En liten bok om sufisk visdom* var jag i våras på jakt efter något mera "sufiskt" och hittade så småningom en bok som heter *Sufism, The Reality of Religion* och den är skriven av någon med det imponerande

men långa och krångliga namnet Molana Salaheddin Ali Nader Shah Angha. Lyckligtvis kallas han också Pir Oveyssi, vilket namn jag fortsättningsvis tänker använda. Boken är en av flera böcker om sufism som han skrivit. De andra heter bl. a. *Sufism and Wisdom*, *Sufism and Knowledge* och *Sufism and Peace*, boktitlar som lockar mycket och jag ser med förväntan fram emot att få ta del även av dessa.

Vad beträffar författaren till *Sufism, the Reality of Religion*, så är han en i en lång rad av sufimästare ända från 600-talet.

Angående bokens titel säger han: "Sufism är religionens verklighet. Med det menar jag att uppleva Gud i sitt inre, underordna sig honom och älska honom med sitt sinne, sitt hjärta och sin själ, tills det inte finns något annat än den Älskade kvar. Detta är religionens verklighet som jag känner till den."

Sökandets drivkraft

Pir Oveyssi skriver vidare att drivkraften att söka vetande finns inom varje människa. Sökandet efter att finna livets mening, den yttersta verkligheten och att lära känna sig själv är tidlöst. Denna drivkraft är inte unik för något speciellt folkslag, någon religion eller kultur och inte heller bunden till någon speciell plats. Den är universell.

De personer, för vilka sökandet efter den yttersta verkligheten är det viktigaste målet i livet och som inte ger upp sökandet förrän de funnit svaret, betraktas vanligtvis som mystiker.

Pir Oveyssis syn på mystik

Mystik associeras med mysterium och med något som är okänt. Ofta har begreppet kommit att förknippas med hemliga riter och speciella ceremonier för initierade. Mystik är en övertygelse om att förening och uppgående i Gud är möjlig genom självuppgivelse, kontemplation och meditation. Den mystiska erfarenheten anses vara en erfarenhet i vilken det mänskliga förnuftet inte har någon del, utan den är bortom mänskligt tänkande eller fattningsförmåga. Med andra ord kan den bara bli känd genom personlig erfarenhet. Därför kan inte sinnet fatta den och ord kan inte förklara den. Den är alltså ett mysterium för den som inte haft erfarenheten. Därav namnet mystik. Erfarenheten associeras vanligen med en känsla av frihet, extas, enhet, tillfredsställelse, överflöd, medkänsla, kunskap, glädje och kärlek.

Alla religiösa traditioners historia

Dansande dervischer

innehåller omfångsrika redogörelser av individer, som har varit med om upplevelser som överskridit sinnenas gränser. Det framgår klart av dessa redogörelser att intensiteten i upplevelsorna varierar från en person till en annan. När vi får ta del av dem har de flitigt tolkats, formaliserats ritualiserats och imiterats. Den sanna sökaren tar dem emellertid som ett tecken för att framhärda i sitt eget sökande efter det okända. Han eller hon följer inte blint någon religion utan söker efter den inre sanningen tills det önskade resultatet uppnåtts.

Gudsbilder

När man upptäckt Gud, upptäcker man att himlen är på jorden. Det är när man lärt känna Gud som ett liv baserat på ständiga förändringar och osäkerhet förvandlas och transformeras till ett liv grundat på fast vetande och stabilitet. Med ett konventionellt tänkande föreställer man sig att Gud finns någon annanstans, att vi finns här och att vi så småningom ska återvända till honom. Är en sådan Gud absolut? Hur kan Gud vara absolut om han inte finns överallt? Var finns i så fall den plats där han inte är? Vad finns det på den platsen och hur ser den ut? Sett ur matematisk och vetenskaplig synvinkel är det omöjligt att bevisa Guds existens där men inte här. Detta problem existerar för oss människor därför att vi har givit Gud form och gestalt i våra sinnen och därmed åstadkommit en separation.

För att illustrera ovanstående berättar

Pir Oveyssi följande sufianekdot: "En sufimästare bad en av sina elever att ta med sig en kyckling och döda den där Gud inte kunde se det. Studenten återvände några dagar senare med kycklingen fortfarande levande i sin hand. Mästaren frågade honom varför han inte dödat kycklingen och eleven svarade att han inte kunde finna någon plats där Gud inte fanns."

Religionens insida

Den seriösa sökaren skiljer mellan den experimentella och den institutionaliserade religionen och har sin inriktning mot att upptäcka religionens insida, dvs det som Pir Oveyssi kallar religionens verklighet. Och precis som man inte kan bli någon stor vetenskapsman, musiker, artist eller idrottsman utan ansträngning, övning och engagemang, så kan heller inte några andliga insikter nås utan detta. För att ge en gripbar bild av en sådan målinriktning ger Pir Oveyssi följande exempel. "Föreställ er ett dadelträd. När dadelträdet växer, rör sig dess rötter in i jorden för att söka vattnets källa. Även om rötterna under sin upptäcktsfärd stöter på en liten vattenpuss, låter de sig inte avledas, utan fortsätter att röra sig tills de finner vattenkällan. Och så snart de funnit källan, blir löven som hittills varit gula, gröna och ser friska och sunda ut. Efter en kort tid ger trädet sin första skörd av dadlar. Det tar emellertid 90 år innan trädet producerar sina finaste dadlar. Detta visar trädets inneboende stora respekt för sitt ursprung likaväl som det visar på dess tålmod och

”Insikten om Det sanna Jaget är enda vägen till en fredlig värld, i vilken varje individs värdighet är till fullo erkänd och respekterad.”

Dr Udo Steinbach i förordet till *Sufism, the Reality of Religion*.

”Det enda sättet att få orättvisan i världen att upphöra är att människan inser att hennes sanna identitet är lika oändlig som själva Existensen och inte beroende av sociala och kulturella föreskrifter i hennes omgivning.”

Ur *Sufism, the Reality of Religion*.

uthållighet tills det slutliga resultatet uppnått.”

Om Islam

Ordet Islam betyder respekt och lydnad men inte till någon okänd gud, utan denna respekt och lydnad är baserad på visshet, som är resultatet av att se och att veta. Att respektera och lyda en fantasins gud är lika fatalt som att respektera och lyda en diktator men sådant har ofta skett och många oskyldiga och okunniga sinnen har blivit manipulerade i religionernas namn. Exempel på respektens och lydnadens verklighet kan man se när rosen blommar, när äppelträdet bär friska äpplen och i månens lysande sken. Var och en manifesterar en enda lag: att respektera och lyda vetande. Det är vetande som gör att rosen, trädet och allt annat kan manifestera sig i sin fullhet. Rosen vet sin uppgift liksom äppelträdet och månen.

Om mörker

När vi talar om mörker menar vi vanligtvis att vi befinner oss i en situation där det inte finns något ljus och därför kan vi inte se eller veta något om vår omgivning. Men trots att vi befinner oss i det vi kallar mörker, existerar ändå ljuspartiklar fastän vi inte uppfattar dem. Vad det än är som är okänt i mörkret, så blir det avslöjat när ljus faller på det. Vi brukar säga, att där vetande finns, drivs okunnighetens mörker bort. Den mest betydelsefulla aspekten av ett

sådant avslöjande är att det ger vetande om det okända. Det för med sig säkerhet och ersätter blind tro. Vetandet lyser upp det som var gömt.

Receptiviteten

Alla religioners heliga skrifter måste läsas i ett sådant ”light of revelation” (avslöjandets eller uppenbarelseens ljus). För att känna Guds ord måste man vara i harmoni med det. Upptäckten av meningen med skriften beror på läsarens receptivitet. Att vara receptiv betyder att man har sina receptorer aktiverade och i harmoni. När t.ex. ett barn är fött så blir barnets fysiska receptorer aktiverade ju mer barnet smeks och kramas. Denna process förhöjer barnets receptivitet på den fysiska och känslomässiga nivån. En liknande process kan vi se även hos en del djur som hundar, katter, får och kor. Modern slickar den nyfödde. Denna process aktiverar receptorerna hos den nyfödde. Detta förhöjer avkommans överlevnadsmöjligheter.

Andlig receptivitet

Precis som det är nödvändigt att aktivera våra receptorer på den fysiska nivån är det lika nödvändigt att aktivera de receptorer, som involverar vår andliga utveckling så att vår kapacitet att ta emot gudomliga meddelanden kan uppnås. Sufismen lär oss att innan vi människor verkligen kan kommunicera, finna frid, förstå naturen, befordra mänskliga rättigheter eller ha en riktig

psykologi, måste vi upptäcka en gömd dimension inom oss själva.

På alla nivåer av mänsklig interaktion är harmoni nödvändig om kommunikation ska kunna etableras. Ju färre mentala distraktioner en lyssnare har och ju mera fokuserad han eller hon är, desto större förutsättningar har lyssnaren att förstå vad talaren säger. Detsamma krävs för att upptäcka det andliga djupet och finesen (subtily) i Guds ord som mottas genom ”revelation” (uppenbarelser eller insikter).

Som avslutning på denna artikel vill jag återvända till *En liten bok om Sufisk visdom*, där man kan läsa följande hadith, dvs ett citat som har sitt ursprung hos profeten Muhammed. Han konstaterar att ”den som känner sig själv känner sin Herre”.

Ur Sökarens citatportfölj:

Medkänsla är den finaste av alla mänskliga dygder.

Kenneth T. Lind

När människor talar illa om dig, lev så att ingen tror dem.

Platon

Ta ett steg tillbaka från rädslan och ett steg framåt mot kärleken.

Hebe Taylor

Jag tänker mig Gud som varats grund, som ursprunget till de skapande krafterna i universum, och som den grundläggande processen i djupet av människans väsen.

Stanley Krippner, parapsykolog

Min tro

Jan Erik Sigdell

Reinkarnation

Jag tror på reinkarnationen men är också kristen. Hur kan det passa ihop? Dels är enligt min mening Jesu sanna lära och det som kyrkans dogmer sedan har gjort av den två ganska olika ting och dels kan man visa att reinkarnation för många urkristna inte var ett främmande begrepp [1-3]. Jag tror på reinkarnationen därför att den förklarar en del svåra frågor som teologerna helst tycks vilja undvika [1,4].

Man kan inte bevisa att reinkarnation finns men än mindre att den inte finns. Än mindre? Jo, därför att det finns en rad indicier som talar för reinkarnationen men knappast några som talar emot den (dogmatiska lärosatser är trosmeningar och inte indicier). Att regressionsupplevelser vanligen (men inte alltid) återspeglar verkliga händelser i ett tidigare liv är heller inte bevisat. Ett av flera indicier är dock att reinkarnationsterapi fungerar så förvånansvärt bra, trots att skolvetenskapen inte vill höra på det örat och kastar ut barnet med badvattnet. Har man som jag gjort flera tusen regressioner under 22 år och konkret upplevt sambanden mellan klienters problem och traumata i tidigare liv, samt hur problemen därigenom vanligen har lösts, har man inte några tvivel kvar längre. Det kan inte vara fråga om suggestiv verkan eller spontanbot. Allt detta behandlas utförligt min bok [5].

Ännu ett skäl att tro på reinkarnation är vad den lär oss. Karmat är inte det oundvikliga straff som östern vanligen vill ha det till, utan det handlar om lektioner. Om jag på mitt eget skinn får uppleva vad jag har gjort mot andra, kan jag sannolikt inte längre göra människor illa på samma vis i en ny inkarnation. Någonstans inom mig vet jag ju hur det känns. Men hur kan detta vara en lektion för själen om man inte vet, varför man får den? En sådan lektion är väl meningslös? Denna medeltida invändning är idag ogiltig efter psykologins upptäckter sedan 1800-talet. Människan har ju ett

omedvetet jag, och där vet vi mycket väl varför vi skall ha just den lektion vi får. Det är bara det intellektuella ego-jaget i huvudet som inte vet det.

Inte heller slår karmat till obönhörligt. Den som ångrar sig och inser den orätt han har gjort, behöver inte en sådan lektion längre. Men de flesta har bara rättfärdiganden och ursäkter och vill inte inse. Det är de som behöver utvecklas genom karmats lektioner. Som man säger: ”Den som inte vill förstå, han får känna på.”

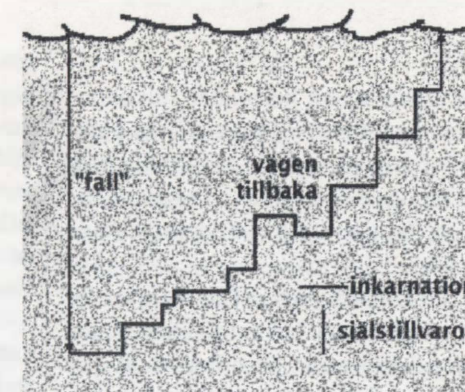
Huvudlektionen är kärleken till medmänniskan. På själens nivå lär vi oss att vi alla är likvärdiga, oavsett ras, hudfärg, religion, kön och kultur. Den som till exempel diskriminerar färgade och sedan själv föds med mörkt skinn i en vit omgivning lär sig effektivt att själen inte har någon ”ras” och att det inte spelar någon väsentlig roll vilken kropp den för tillfället är ”klädd” med. När den patriarkaliske blir kvinna och den mansföraktande emanciperade kvinnan blir man, får deras själar också lärorika lektioner i riktning mot en sund balans – för att ta ett annat exempel.

Tar återfödelserna aldrig slut? Man har velat påstå detta för att få tanken att framstå som orimlig. I verkligheten är den som en trappa tillbaka till den ljusvärld vi som själar en gång kom hit ifrån. Hur långt vi har kvar till sista trappsteget är mycket olika för olika människor.

Dogmen vill påstå att kropp och själ är oskiljaktiga och då är reinkarnation en omöjlighet. Detta står inte i Bibeln och därför stöder man sig bl.a. på Aristoteles (200-talet f.Kr.) i en egensinnig tolkning. Läser man hans avhandling om själen riktigt, ser man, att kroppen inte kan leva utan en själ, men väl en själ utan en kropp. En kropp utan en själ är död. Denna dogm leder dessutom till en rad orimligheter [1].

Skulle då inte världen vara bättre? Här mördas ju friskt och förs ständigt krig,

DEN GUDOMLIGA LJUSVÄRLDEN

och sociala orättvisor är stora. Jag tror att världen faktiskt är bättre! Relativt sett, men inte absolut, och det beror på befolkningsexplosionen. Idag är procentuellt långt flera människor socialt medvetna än för tusen år sedan. Ett krig utkämpades då man mot man och en soldat kunde kanske döda ett fåtal ”fiender” innan han själv strök med. Idag kan en handfull människor ödelägga massor av liv. En diktators knapptryck kan nukleärt utsläcka ett helt land. En viktig skillnad är att den tekniska ”utvecklingen” har givit de ännu omogna vapen i handen, som man för 100 år sedan inte ens kunde drömma om. Detta ger ett förvanskat intryck när vi försöker jämföra nutiden med medeltiden. Redan att två flygplan med 5-6 fanatiker gör skrothögar av höga hus med tusentals människor i kunde ingen i sin vildaste fantasi tänka sig på medeltiden.

Kanske mänskligheten också har ett gemensamt karma? Så som vi på 1900-talet har burit oss åt inte bara mot människor, utan också mot natur och djur med stor ekologisk förstörelse för girighetens skull, kan man kanske undra, om vi inte börjar få en gemensam lektion.

Referenser

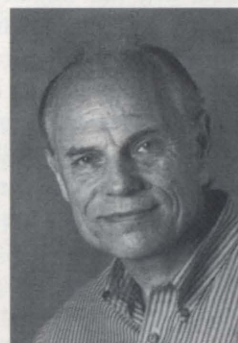
1. Jan Erik Sigdell: *Reinkarnation, Christendom und das kirchliche Dogma*, Ibero, Wien, hösten 2001.
2. — ”Kan reinkarnationstanken få stöd i Bibeln?”, *Sökaren* 2/1999, s. 18-19.
3. — ”Origenes och reinkarnationstanken” *Sökaren* 6/1998, s. 15-17.
4. — ”Kan fri vilja och reinkarnation lösa teodicé-problemet?”, *Sökaren* 4/1999, sid. 10-11.
5. — *Emotionell befrielse genom regression*, Solrosen, Västerås, 1997 (lärobok i reinkarnationsterapi samt allmän information).

Den enligt många upplevelse
STÖRSTA ANDLIGA SKRIFTEN I MODERN TID
”MIRAKELKURSEN”
Har även Du funderat på att studera
A COURSE IN MIRACLES® – ACIM®?

I en NY HUVUDKURS studerar vi A Course In Miracles (ACIM) på djupet med start till hösten. Ring om aktuella kursdata. HELA TEXTMATERIALET PÅ SVENSKA!

Introduktionskurser – veckoslutsseminarier. TEMAHELGER/TEMAVECKOR. Clearinghelger. PRIVATRÄDGIVNING. Personlig healing enligt ACIM. SPECIALKURSER: Andlig livskvalitet utan fysisk övervikt. ”Följ med på vägen till inre harmoni”.

Alla praktiska upplysningar genom:
ESOTHERACIM-KURSER, Ryttnästaregatan 3B, 254 53 Helsingborg.
Tel: 054-56 21 80, 070-170 65 33, ev. 042-13 56 94

Terror

En oskicklig läkare behandlar sjukdomssymptomen i stället för roten till det onda. Och då uppnås på sin höjd en tillfällig lindring. Det onda finns kvar i kroppen. Det kan vara fel i livsföringen, som behöver rättas till.

På liknande sätt vill nu politiska ledare i västerlandet bekämpa terrorismen genom punktinsatser: terrorister skall spåras upp, straffas och hindras att fortsätta sin verksamhet.

Men man kan ju aldrig få bort terrorismen, innan dess orsaker har identifierats och tagits bort.

Det enda som hjälper är att målmedvetet arbeta på att skapa en rättvisare värld.

Förändring mot rättvisare samhällen, framför allt i den tredje världen, måste stödjas. Detta bör ske i FN:s regi.

En sådan strävan, att alla människor (och djur) över hela jorden skall kunna leva ett bra liv, *bör kunna vara den idealism som förenar människorna och fyller livet med mening* i en tid när många har svårt att se någon djupare mening med sitt liv.

Heliga skrifter

Bibeln, Koranen och andra böcker, som ligger till grund för stora religioner, är mycket gamla skrifter, vars innehåll tänkts ut av människor som levde för länge sen i en värld helt annorlunda än vår. Dessa som heliga betraktade skrifter har stora brister i kunskap, logik och etik.

Men kristet troende säger att Bibeln är Guds ord och Jesus Guds enfödde son. Och muslimer anser att Koranen är Guds senaste och slutgiltiga budskap till människor och att Muhammed är Guds profet. Genom sådana övertygelser låser de troende fast religionen i ålderdomliga former och hindrar en vidareutveckling av det religiösa tänkandet.

Terrordåden mot USA nyligen har delvis sin förklaring i religionen. Terroristerna såg sig som Allåhs soldater i ett heligt krig mot de "otrogna". Efter dåden skulle de komma till paradiset och få uppleva evig salighet, tänkte de.

Jag vet inte tillräckligt mycket om Islam för att kunna bedöma om det alls finns grund i Koranen för sådana föreställningar. Men uppenbarligen är Koranen inte tillräckligt tydlig på väsentliga punkter,

samma som gäller om Bibeln. Om Koranen och Bibeln tydligt och klart, så att inga missförstånd kunnat uppkomma, hade förklarat kärlekslärans innebörd och att sådan ondska som religionskrig, korståg, inkvisition, kättarförföljelser och terrordåd strider mot Guds vilja, då hade dessa avskyvärda företeelser aldrig kunnat uppkomma.

Hade Koranen och Bibeln verkligen varit Guds meddelanden till människorna, är det märkligt att Gud inte kunnat tala tydligare!

Litet intelligent eftertanke säger oss att dessa skrifter inte alls kommer från Gud, utan är skapelser av människors fantasi. Men de innehåller en del visdom vid sidan av sämre partier. Visdomen bör bevaras, men det andra sättas åt sidan.

Som exempel på primitiva föreställningar kan nämnas att både Koranen och Bibeln talar om grymma eviga straff i helvetet för syndare.

Låt Koranen, Bibeln och andra heliga skrifter vara historia och gå vidare för att fullända religionen och dess etik!

Vår tid skulle förtjäna nya heliga böcker med den bästa visdom som idag kan tänkas ut av människor. Några avsnitt ur de gamla böckerna kunde ingå i en ny bibel för moderna människor.

Människans förhållande till djuren och naturen bör förklaras i en ny bibel. Etiken bör även gälla djuren.

Vänskaplig brevväxling

Motståndet – med mera. Tjugo brev om död och liv (Natur och Kultur 2001) är en bok som innehåller en brevväxling mellan författaren, förre vice statsministern Per Ahlmark och cancerforskaren professor Georg Klein (som är jude). Dessa personer har praktiskt taget samma syn på det de skriver till varandra om, så de behöver inte försöka styrka sina åsikter, det räcker med påståenden.

Per Ahlmark argumenterar alltså inte för att övertyga bokens läsare.

I bokens början känner man sympati för ateisten Per Ahlmark, som berättar om sin dödssträck. Man tänker på ateisten Herbert Tingstens liknande vända.

Men man blir snart undrande inför Per Ahlmarks personlighet. Han utdömer på moraliska grunder en rad namngivna kända svenskar för att de inte tagit avstånd från politisk tyranni i olika länder eller för att de stöder antisemiter – något som inte finns

belagt i Ahlmarks text. Hans förakt för dessa personer är totalt. Men själv tiger han om staten Israels tyranni mot den arabiska ursprungsbefolkningen i Palestina.

(Det måste sägas: Man blir inte anti-semit för att man observerar att judar har trängt in i ett område, som under mycket lång tid varit arabiskt, samt förtrycker och fördriver palestinier. Judarna lämnade Palestina efter Jerusalems förstörelse år 70 e. Kr, och spreds över världen. Sedan dess har blott en judisk folkspillra bott i Palestina, tills britterna, som hade erövrat Palestina och kallade landet ett protektorat, en skyddsstat, inbjöd judar, som lidit ohyggligt under nazismen och i Östeuropa, att bosätta sig där. I det glest befolkade landet blev de inflyttade judarna snart en majoritet och kunde utropa staten Israel.)

Per Ahlmarks intensiva engagemang för den nybildade staten är märkligt, och gör honom enögd. (Han har ingen judisk bakgrund.)

Beträffande Georg Kleins bidrag kan man observera överskriften på hans sista kapitel, "Vi är ensamma i ett likgiltigt universum". Man förstår att det är svårt att leva med en sådan världsbild. Det är också onödigt. Vid en noggrann granskning av världen är det uppenbart att den är noga planerad. Här en liten synpunkt. Människans tårvätska lär innehålla ett lugnande ämne. Detta och mycket annat visar att universum inte är likgiltigt för hur vi har det. Det bryr sig.

Föreställningar

Vi människor lever i olika föreställningsvärldar. När vi inte vet, fantiserar vi och intalar oss att fantasierna beskriver verkligheten så som den är. Vissa muslimer tror att Allah vill att de dödar amerikaner. Andra troende tänker att Gud är god och att människor, åtminstone de själva och deras närmaste, mormor och morfar och så, kommer till himlen. I andra föreställningsvärldar ingår tanken att det som är botten i mig också är botten i alla andra levande varelser. Ateister tror att med kroppens död är det slut på en själv.

Hos homo non sapiens ersätter olika föreställningar vetande, och det finns en mängd olika föreställningsvärldar. Min favorit är följande, vad gäller döden:

När den fysiska kroppen är död, finner medvetandet att det inte längre identifierar sig med kroppen, utan ser att det i själva verket har en oerhört större identitet, att det är hela kosmos medvetande. All-

tet är dess verkliga identitet, inte den lilla kroppen, som nyss dött. Det är som när vattendroppen förenar sig med havet och upptäcker att den är en del av havet.

En hemsida

om nära döden-upplevelser

Ett team sociologer vid universitetet i Konstanz i Tyskland har studerat berättelser om nära döden-upplevelser (NDUer).

I studien har 2044 människor i Tyskland intervjuats. 4,3 procent av dessa sade sig ha haft en NDU.

De tyska sociologerna har kommit fram till att även om antalet NDUer verkar vara lika stort i båda delarna av Tyskland, så skiljer sig själva upplevelserna åt. NDUerna är ofta behagligare i västra än i östra Tyskland.

Slutsatsen är att kulturtillhörighet påverkar nära döden-upplevelsen.

I tidskriften Illustrerad Vetenskap nr 9, 2001, finns en artikel om den tyska studien. NDU-elementen tunneln och ljuset är betydligt vanligare i väst, där också den religiösa aspekten i upplevelsen är tydligare. Två tredjedelar av de "västtyska" NDUarna förnimmar en annan värld, medan "östtyskarna" håller sig kvar i vardagen.

Artikeln i Illustrerad Vetenskap framhåller olika fysiska förklaringar till NDUer, såsom syrebrist.

Enligt studien hade många i f. d. Östtyskland otäcka upplevelser, medan västtyskarna kunde tala om "sitt livs bästa upplevelse". Detta motsäger dr Raymond Moodys "prototypiska modell", anser de tyska forskarna. Dessutom framhåller de att långt ifrån alla varit nära döden när de haft upplevelsen. Bara hälften av dem som sagt sig ha haft en NDU var i ett kritiskt tillstånd vid tillfället. Sex procent var "kliniskt döda".

Personerna i studien framhåller att det de varit med omskiljer sig från vanliga drömmar. De har känt sig klarvakna och som i en annan värld.

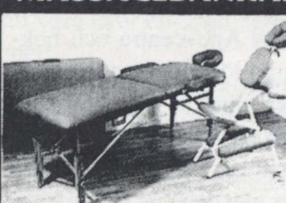
Källan till ovanstående informationer är *NDU-sajten*: <http://home.swipnet.se/NDU>. Den görs av Kajsa Öhrström. På denna hemsida kan man vidare bland annat läsa om några kända personer som haft en NDU: Hagge Geigert, Regina Lund, Gunilla Haglundh, Freddie Wadling och sierskan Saida.

Under en svår förlossning upp-

levde Gunilla Haglundh att hon lämnade sin kropp och såg sig själv ligga på operationsbordet. I en artikel i Expressen beskriver hon detaljerat en ljus NDU. Bland annat fick hon uppgifter om sin nyfödde sons hälsotillstånd från ett kärleksfullt ljus. Informationen visade sig stämma med verkligheten.

Hagge Geigert berättar att han låg svårt sjuk och då upplevde att han kom in i en annan dimension. Livet på jorden förlorade sin betydelse. Han kände lycka och glädje och såg fram emot att få komma tillbaka till det strålande ljuset. Om detta har han berättat i den självbiografiska boken "Gökungen".

MASSAGEBÄNKAR & -STOL

Ring eller skriv för prospekt!

Vitaform
Alekärrsvägen 30
445 56 Surte
Tel 031-98 34 77

Söker du

en vägledning i livets andliga dimension

en mening med livet

betydelsen av Jesu liv, död och

uppståndelse

klarhet om spiritism och reinkarnation

då bör Du läsa

Bô Yin Râ

Boken om den levande Guden

☐ häft 103 kr ☐ inb 171 kr

Boken om livet efter detta

☐ häft 82 kr ☐ inb 134 kr

Johannes Visdom

☐ häft 87 kr ☐ inb 145 kr

Beställning av 3 böcker levereras fraktfritt

Bô Yin Râ Stiftelsen i Sverige

c/o Widing
Ringstedsgatan 63
164 48 Kista

Ur Djurens Rätt:

Mycket vegetariskt hos Ung vänster

På Ung vänsters årliga sommarfestival i Lysekil ville över hälften av de 500 deltagarna ha vegansk eller vegetarisk mat. Något som de också fick. Djurens rättsreporter Jens Holms föredrag om djurrätt drog fulla hus.

– Man fick till och med ta bort några av tältets väggar så att alla utanför förläsningsstället skulle kunna höra, berättar Jens.

Magnus Linton i radion

I sitt Sommarprogram i radion i juli sa Magnus Linton bland annat:

– Vi lever i en samhällslögn. Det kallas *civilisation* när 2000 djur dödas på löpande band i en fabrik. Det är *barbari* när sex djur skjutits i en hage.

Sade Magnus Linton och prickade träffsäkert in dubbelmoralen.

Djurförsöken är självgående

Vill du hävda dig och göra karriär inom vissa forskningsområden är du nästan tvungen att syssla med djurförök. Det är genom sådan verksamhet nya forskare skaffar sig meriter och gamla forskare vinner anseende. Anknytning till denna tradition kan ge dig som forskare en hög akademisk status.

Anna Kingsford vägrade göra djurförsök

Den 20 augusti 1879 skriver Anna Kingsford i sin dagbok: "Här på Medicinska fakulteten i Paris har jag funnit mitt helvete, ett helvete mer verkligt och avskyvärt än något annat jag mött."

Helvetet Kingsford talar om var den allt mer utbredda vivisektionen. Skriken, gnyendet och lukterna nådde henne överallt: i biblioteket där hon studerade eller på gatan när dörren till ett källarlaboratorium plötsligt öppnades som portarna till helvetet självt. Och som medicinstudent förväntades hon själv utföra djurförsök. Kingsford vägrade.

Anna Kingsford utförde under sina medicinskastudier inte ett enda djurförsök. I stället kämpade hon mot vivisektionen.

Krönika

Harry Månsus

Vi lever i en dramatisk tid i andligt hänseende. I århundraden har våra nordiska folk levt djupt rotade i den kristna enhetskulturen – med kyrkan mitt i byn. Då sätter sekulariseringen in med full kraft. När jag var student nere på kontinenten läste vi bland annat "Gud är död-teologin", det vill säga att Gud och andlighet snart är ointressant för den moderna människan som vägleds av naturvetenskapen. Idag ser vi att de högg i sten, som aldrig förr sjuder det av andlighet i västvärlden – både i massmedia och folkdjupet.

Däremot har kyrkan inte längre monopol på tro och andlighet i Norden. Därför upplever många kristna privatreligiositeten, New Age och tolvstegs-andligheten (som började med Anonyma Alkoholister) hotfulla. Men vår situation är inte så dramatiskt ny som man ibland tror. Urkristendomen föddes och spreds i en värld som var minst lika brokig i andligt hänseende – med slående paralleller till vår egen tid!

Som teolog ser jag att dåtidens andliga strömningar ökade suget efter andlighet och det urkristna försoningsbudskapet. Faktum är att den unga kristendomen själv var en alternativ andlighet som fyllde ett tomrum som den officiella religionen inte förmådde fylla. Personligen tror jag att det är något liknande som händer i vår egen tid när privatreligiositeten, New Age och tolvstegsandligheten åter sätter andligheten på dagordningen och ökar suget efter genuina andliga erfarenheter bland människor långt utanför kyrkväggarna.

Under nittioalet har den nyandliga scenen förändrats påtagligt, både i USA

och Sverige. New Age-centra och bokhandlar stänger på löpande band och utbudet av föredrag minskar. En mindre del av New Age blir ännu bjärtare och visar sig på mässor runt om i landet. Den stora strömfåran flyter mer och mer in i en folklig företeelse med fokus på vardagspsykologi, personlig utveckling, hälsa och friskvård. Den hittar sin näring i litteratur från de stora förlagen där begreppen New Age och nyandlighet förekommer alltmera sällan.

Det är med denna breda folkliga strömfåra jag själv och Brommadiologen haft de uppmärksammade dialogerna mellan "New Age" och kristen teologi och självvårdskompetens sedan 1993. Kanske säger det något om framtiden att denna öppna dialogrörelse växer dramatiskt under nittioalet? På mindre än tio år har våra Sinnesrogudstjänster spritt sig över hela Sverige och det finns nu närmare fyrtio dialogmiljöer där man tillämpar Brommadiologens paradigm. Nyligen samlades inte mindre än tusen deltagare till vår Höstakademi från vilken fröna till nya växtplatser sprids över hela Norden.

Men är vår tids andlighet en tillgång för planeten och ett utsatt samhälle? Inte minst New Age som föddes i en motkultur bars ursprungligen av en vision om ett annorlunda samhälle och en respekt för Moder Jord. Tyvärr är det nästan bara retoriken som är kvar, för det mesta är det fråga om min egen hälsa och personliga utveckling. Även den miljonhövdade tolvstegsrörelsen är och ska förbli politiskt obunden. Därför behöver vi idag en helhetssyn på utvecklingen i samhället och

världen, en profetisk andlighet, inte minst i en tid när den globala ekonomismen får större makt över våra liv än de demokratiskt valda styrinstrumenten.

I min nya bok *Livet har en framtid – om livsmod och befriande andlighet* har jag tecknat vad en sådan profetisk andlighet kan innebära för oss som lever under Polstjärnan. Jag tror precis som Michael Lerner att en andlighetens globalisering kan hjälpa oss att åter ta rodret för hur våra liv och vårt samhälle ska utvecklas (se artikel på annan plats i tidningen). Jag tror precis som den mest lästa självvårdaren i världen, Howard Clinebell, att terapi och personlig utveckling är ett bländverk om jorden och samhället mår allt sämre. Därför ger han oss ett friskvårdsbibliotek med solidarisk horisont i sin nya bok *Wellbeing – den sjufaldiga vägen till bättre hälsa*. Utan helhetssynen hos sådana författare bidrar vår tids andligheter till att fördölja en brutal verklighet genom att ta hand om offren – utan att belysa och ta strid med de mekanismer som slår ut miljön och alltfler människor!

I bokens förord anger jag den viktigaste grunden för min egen framtidstro med följande ord: Trots att livstempot stegras och pressen just nu hårdnar över våra liv bärs den här boken av en tro – att livet har en framtid. Jag vägrar acceptera att Livets avgörande utpost i tillvaron är så cynisk att människor fortsätter att födas till en värld där det inte längre är meningsfullt att bli förälskad, sätta barn till världen och kämpa för mänsklig värdighet.

Psykometri

Av Viveka Lindgren

Har du någon gång upplevt atmosfären i ett rum som så obehaglig att du genast gått därifrån? Kanske har du också mött människor som du omedelbart tyckt om, trots att ni aldrig träffats förr? Och en del av oss har nog varit på platser som utstrålat en intensiv känsla av glädje, fasa eller den djupaste förtvivlan.

Själv minns jag en skogsglänta på norra Öland, en ljus, nästan cirkelrund öppning i en tät lövskog. Det var en solig eftermiddag i juli och skogen var inte särskilt skrämmande att vandra i. Ändå greps jag av en oförklarlig och isande skräck i det ögonblick jag befann mig inne i gläntan. Jag har ingen aning om vad som hänt just där, men jag vet att jag aldrig någonsin vill återvända dit.

En bekant som anses vara medial har berättat att hon hållit i vissa föremål och då sett bilder från deras förflutna passera förbi. En sten från en strand gav en vision av vatten, en kopparbunke, som en gång tillhört en indelt soldat på 1700-talet frammanade dramatiska syner av rök och eld, blod och skyttegravar. Och bilden av ett tydligt hästhuvud framträdde när hon mötte en man, som visade sig vara rädd för hästar efter att ha råkat ut för en svår ridolycka som barn.

Att kunna avläsa föremåls historia, men också att förmå att utstråla från en plats eller en person brukar man kalla psykometri, som betyder själsmätning.

Det finns en del människor, oftast sådana som är klärvoajanta, som sägs ha en utvecklad psykometrisk förmåga. Genom att röra vid ett föremål eller vistas i ett rum får de förmåelser av de personer och händelser som haft anknytning till föremålet eller platsen.

Dramatiska förlopp, t ex mord, krig, olyckor och starka känslor som kärlek, hat eller sorg, ger tydligast avtryck och kan avläsas av de mottagliga.

Många känner också rent intuitivt redan vid första anblicken vilka egenskaper som utmärker andra människor, om de t ex är ärliga, dominanta, känsliga eller opålitliga.

Samma direkta intryck kan somliga få i ett främmande hus fast de aldrig varit där tidigare. För flera år sedan besökte jag ett slott, där det fanns ett rum som nästan tycktes vibrera av ondska. Det var faktiskt som om själva känslan av ångest och hat därinne gick att vidröra. Den slog emot mig redan i dörröppningen där luften kändes så tjock att man skulle kunna skära den med kniv! Jag vände genast, det var omöjligt att vara kvar ett enda ögonblick i det rummet!

De mer psykometriskt begåvade uppfattar inte bara obestämda känslor utan även tydliga bilder av det som skett. Ibland kan de följa ett helt händelseförlopp med sin inre syn. Kanske skulle en sådan person verkligen ha kunnat "se" det bestialiska mord som en gång utspelat sig på slottet. För 400 år sedan högg en grym och fruktad slottsherre ihjäl sin egen dotter i just det rummet, för att hon inte ville gifta sig med den man han utsett åt henne.

Det sägs nu att den mördade flickan spökar på slottet. Men inom den psykometriska forskningen tror man inte att det är de dödas andar som går igen. Istället talar man om auror och energifält som omger både döda och levande ting och som ständigt lämnar avtryck på varandra.

Man menar till exempel att barn laddar sina favoriteksaker med just sina speciella avtryck och sedan hämtar tillbaka sin energi ur dem. Därför blir barnet utom sig när älsklingsnallen är borta. Den kan inte genast ersättas av en identisk nyinköpt nalle, som saknar de egna "själsliga avtrycken". Och vem har inte känt sig besviken när någon plötsligt tagit ens invanda plats på kontoret eller stamkrogen? Det är ju ofta så att man trivs bäst i en speciell stol, kanske just för att den fyllts med ens unika energi varje gång man suttit där.

Genom åren har det hänt att polisutredare tagit hjälp av psykometriska medier för att lösa vissa brott, som mord och kidnappning. Genom att vidröra olika föremål som tillhört en försvunnen person ska de ha kunnat "se" såväl hur ett mord har gått till som var den saknade befunnit sig.

Även om det bara är några få som besitter dessa ovanliga gåvor, kan alla uppöva sin psykometriska förmåga. Det hävdar i alla fall Ted Andrews, författare till boken "Konsten att utveckla och använda psykometri" (Planetstadens Böcker).

Här är några enkla psyklometriövningar ur boken:

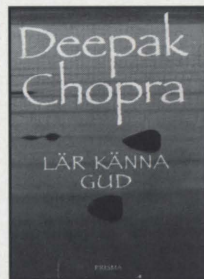
Gnid händerna mot varandra en halv minut och själva fingertopparna under en minut. Då aktiverar du händernas energi.

Testa sedan din psykometriska förmåga genom att blanda en vanlig kortlek. Dra ut det översta kortet och håll det med framsidan ner mellan dina händer. Slappna av och försök känna om det är ett rött eller svart kort. Lita på ditt första intryck.

Försök "läsa av" främmande föremål. Låna något från en vän, t ex en scarf, en brosch eller ett foto, som du inte vet något om. Slappna av, håll föremålet i handen och se vilka bilder som kommer till dig. Kolla sen vad som stämde med föremålets eller fotots förflutna.

Nästa gång du får ett brev från en vän, öppna det inte. Andas djupt, slappna av och gnugga händerna hårt mot varandra för att öka känsligheten. Blunda och håll det öppnade brevet mot din panna. Fråga dig själv: Hurdan är tonen i brevet? Är det goda eller dåliga nyheter? Vilket humör är brevskrivaren på? Vilka känslor och tankar kommer till mig när jag håller i brevet? Öppna och se om du hade rätt!

Öva dig på liknande sätt när telefonen ringer. Låt några signaler gå fram medan du håller din hand på luren. Under tiden ställer du frågor till ditt inre: Är det en man eller en kvinna? Är det någon jag känner eller en okänd person? Lita på första ingivelsen. Så småningom kommer du att förbättra din psykometriska förmåga och kanske direkt kan tilltala den som ringer med namn när du svarar.

Att lära känna Gud

"Om vi vill förändra världen måste vi börja med att förändra oss själva."

Innehållet i ovanstående citat förefaller säkert välbekant för dem som är intresserade av personlig och andlig utveckling. Orden är hämtade från Deepak Chopras bok *Lär känna Gud*, som översatts av Kristina Larsén och utgivits på bokförlaget Prisma i år.

På bokens första sida finns uttalanden om den av en rad välkända personer, bland vilka märks Dalai Lama och Michail Gorbatsjov. Citatet ovan ingår i Dalai Lamas uttalande, vilket i sin helhet lyder: "Jag gratulerar Deepak Chopra till den här underbara boken som gör ämnet andlighet tillgängligt för många, många läsare samtidigt som den utgår från en vetenskaplig synvinkel. Jag delar absolut dr Chopras åsikt att om vi vill förändra världen måste vi börja med att förändra oss själva. Det är samma budskap som jag alltid har förmedlat."

Larry King, programledare på CNN, tycker att Deepak Chopras bok är "en av de bästa böcker som någonsin skrivits i ett ämne som mångamänniskortänker på mer än något annat". Detta vill jag gärna instämma i, och det som gör den här boken speciellt intressant för oss som gärna vill lära känna Gud är Deepak Chopras sätt att se föreställningen om Gud som en sorts process som är både biologisk och andlig och som alla människor genomgår. Eftersom det finns undersökningar som visar att inte

mindre än 96 procent av alla människor tror på Gud, trots att det hittills inte gått att frambringa ett enda faktum som stöder "hans" existens, är det angeläget att få en verklig och användbar föreställning om Gud och den här boken skulle enligt hans helighet Vasudevananda Saraswati kunna vara "en klar och saklig vägkarta som hjälp till att förstå verklighetens yttersta natur".

Hittills har de flesta människor lärt känna Gud genom religionernas förmedling, men nu anser Deepak Chopra att vi är redo att förstå den gudomliga intelligensen direkt och utan förmedling av andra. Han anser vidare att hela vår verklighetsuppfattning har varit bakvänd. Gud har ju av många ansetts vara en omfattande fantasiprojektion men i själva verket är Gud det enda riktigt verkliga, och hela universum är trots sin ofantlighet och soliditet en projektion av Guds natur.

Av bekvämlighetsskäl har vi gjort Gud till en person, och för det mesta en person med manligt genus. Men eftersom Gud är obegränsad och överskrider alla sorts gränser och naturligtvis då även genusgränserna, är beteckningen han eller hon bara en mänsklig konvention. Deepak Chopra följer emellertid den gängse traditionen och använder genomgående pronomenet han i boken.

Eftersom Deepak Chopra har sina rötter i öst men är utbildad och verkar i väst, borde han om någon kunna bygga broar mellan västs och östs sätt att se på verkligheten både ur andlig och vetenskaplig synvinkel. Jag tycker att den här boken är ett utmärkt bevis på detta. Broarna bygger han med hjälp av kvantfysiken och den nya hjärnforskningen, för enligt Chopra är våra hjärnor förprogrammerade för möjligheten att lära känna Gud. Dessa förprogrammeringar, som i boken kallas responser, är sju

till antalet, allmänmänniska och har inte något med någon speciell religion att göra. För oss människor gäller det att under vår livstid aktivera så många av dessa responser som möjligt för att få en så användbar bild av Gud som möjligt. Detta är en konstant process och Chopra anser det vara mycket viktigt för oss att acceptera tanken att förståelsen av Gud just är en process. Våra hjärnor leder oss inte heller automatiskt in på processen utan för den krävs ett sökande. Blir processen framgångsrik kan vi få en fridfull känsla av att vi "kommit hem".

Jag vill gärna rekommendera denna bok till alla som tycker om den här sortens litteratur. Den är inte alltid lätt att förstå och kan vara en utmaning för många, men jag tycker ändå att den på ett utmärkt sätt hjälper till med att förklara varför det är så oundgängligen nödvändigt att föra in andligheten som en betydelsefull del av våra liv igen.

5 p

Kerstin Stina Carlsson

Läsa för hälsan

Av Jean Carper, som enligt bokens baksidestext är "USA:s kanske mest kända expert på kost- och näringslära", har tidigare utkommit fyra böcker på svenska, "Mat är bästa medicinen", "Sluta åldras nu!", "Mirakelkurer" och "Mirakelhjärnan". I år har på svenska *Mirakelhjärtat* utkommit i översättning av Cecilia Lyckow Bäckman (Forum). Boken handlar om att "förebygga, behandla och bota hälsoproblem med hjälp av den rätta maten och de kosttillskott som verkligen fungerar."

fungerar". Den gör ett klokt intryck med ständiga hänvisningar till forskning.

Bokens ämne är alltså viktigt. Att vårda sin hälsa bör ju vara angeläget för alla. Vad är ett liv utan hälsa? Men det slarvas som bekant väldigt mycket med den kropp vi har att existera i. Många borde ta sin livsföring under omprövning.

Jean Carper rekommenderar bland annat en rad olika kosttillskott åt dem som vill vara på den säkra sidan, när det gäller sjukdomar och åldersförändringar. Om man övertalas att följa alla bokens råd, blir det en stor mängd piller, som sväljs.

Läsaren bör nog pröva råden i denna bok med viss återhållsamhet.

4 p

SM

Att äta morötter fem gånger i veckan eller mer kan minska risken för stroke med fantastiska 68 procent jämfört med att bara äta morötter en gång i månaden eller mindre. Det är det dramatiska fyndet man gjort i en omfattande studie vid Harvard där man följt nästan 90 000 kvinnliga sjuksköterskor under åtta år. Spenat var också en effektiv antistroke-medicin. En del av skyddet kommer från betakaroten som ingår i både morötter och spenat. En tidigare studie vid Harvard visade att det extra betakaroten som finns i en och en halv morot, knappa 2 dl mosad sötporatis eller dryga 7 dl kokt spenat om dagen minskade risken för stroke med 40 procent. Skillnaden mellan dem som åt 15–20 mg betakaroten om dagen och dem som bara åt 6 mg var påtaglig.

Ur "Mirakelhjärnan".

5 poäng = utmärkt; 4 p = riktigt bra; 3 p = godkänd; 2 p = mindre bra; 1 p = usel.

UFO-religioner

UFO. Myten om rymdvarelser och flygande tefat. Författare: Mikael Rothstein. Översättning frändanska: Hans Dalén. Förlag: Nya Doxa 2001.

Författarens bas är uppfattningen att alla UFO-rapporter är feltolkningar och/eller fantasier. Men han argumenterar inte nämnvärt för sin uppfattning. Han tar upp ett par fall som han anser är förklarade, Kenneth Arnolds iakttagelse och Roswell-händelsen, båda från 1947. Rothstein skriver om tankarna hos personer och rörelser av andlig/religiös/ockult typ – om Adamski, Rael, The Aetherius Society, Heaven's Gate (!) m. fl. Även rapporter om kidnappningar tas upp, som myter. Men UFO-forskningen intresserar honom inte. Inget om brännskador på mark, på växlighet och människor, inget om bilar som stannar och strålkastare som slocknar, när UFO är i närheten, inget om radarobservationer eller märkliga närobservationer, inget om J. Allen Hynek – inget om det som verkligen gör UFO-rapportfenomenet anmärkningsvärt och viktigt, endast beskrivning av "myter" med UFO-anknytning.

Boken är totalt missvisande som UFO-bok.

Dock har Rothstein kanske en poäng. Han skriver:

"Om det verkligen är sant att främmande rymdskepp besöker Jorden, så måste gästerna vara teknologiskt utomordentligt högt utvecklade, och i så fall är det besynnerligt att vi aldrig har uppfångat radiosignaler från deras värld."

2 p

SM

Mer intuition

I Sökaren 5/2001 anmälde jag boken *Intuition* av Fredrik Praesto, utgiven 1997–99. Numera ägnar han sin mesta tid till att hålla kurser och föreläsningar för näringslivets folk. Hans nya bok heter mycket riktigt *Intuitiv ledarskap*. Den har 128 sidor, utgiven 2001 av Ekerlids förlag.

I början ger han en introduktion till intuition, delvis upprepat från förra boken men kortare. Det underlättar om man har läst första boken men är inte nödvändigt. Han varvar teorin med belysande exempel på hur intuition kan användas just i ledarskap; det må gälla stora eller små organisationer.

Boken innehåller också intervjuer med fem framgångsrika företagsledare om hur de använder intuition i sitt arbete. Som bilaga redovisas en enkät i samma ämne, som Praesto i samarbete med tidningen Veckans Affärer gjorde till 2188 personer i ledande befattningar i större företag.

Boken är lättläst, trevlig och praktiskt inriktad. Praesto är ingen flummare utan står stadigt på jorden. Intuition är för honom inte något övernaturligt, utan en förmåga som vi kan öva upp och lära oss att lyssna på och använda. Han återkommer till att den ska prövas mot verkligheten. Det är också viktigt att inte fixera sig för mycket vid sitt arbete, som han säger i slutordet: "Jag har gett dig verktyg för att använda intuitionen i ditt ledarskap. Men glöm inte bort att det viktigaste alltid är livet. Ett roligt och inspirerande yrke kan vara en viktig del av livet, men

det kan aldrig vara själva livet. Glöm inte bort att njuta här och nu."

4 p

Nils-Olof Jacobson

Vi vet mer än vi tror

Ole Vedfelt är dansk psykoterapeut, ledare för *Institut for Integreret Psykoterapi* i Köpenhamn. Han är verksam som jungiansk psykoanalytiker, gestalt- och kroppsterapeut och meditationslärare. Hans intresseområden visas också av hans tidigare böcker på svenska, *Det kvinnliga i mannen* och *Drömmar och drömtolkning*.

Nu har han på Natur och Kultur kommit ut med en 380 sidor tjock bok med titeln *Omedveten intelligens. Vi vet mer än vi tror*, översatt av Eva Björkander-Mannheimer.

Vid första anblicken verkar boken inte lockande; typsnittet är i minsta laget och en aning svåräst. Språket är inte så omedelbart tillgängligt, det finns mängder av facktermer som läsaren får hålla i minnet. En hel del av dem är nya för mig också. En ordlista hade inte skadat. Nu får man gå till registret och leta upp ordet på första sidan där det förekommer. Det finns 30 sidor noter, litteratur och register.

Kort uttryckt handlar boken om vårt omedvetna själsliv och dess oanade förmåga att inhämta och bearbeta information från omgivningen. Det sker genom drömmar och omedvetna iakttagelser. Det omedvetna vet mycket mer än vi tror, och mer än det vakna vardagsmedvetandet. Till skillnad från Fredrik

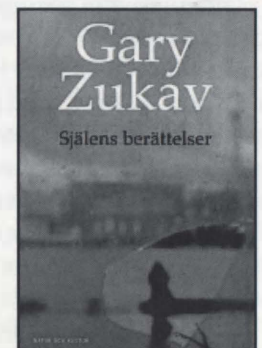
Praesto verkar Ole Vedfelt intresserad av intuition som begrepp; ordet förekommer inte i registret, och "intuitiv" upptas bara i förbigående tre gånger.

Vedfelt är ju terapeut, och hans exempel är mestadels tagna från hans terapiesessioner. Han diskuterar utförligt klienternas drömmar och omedvetna insikter och deras väg upp i medvetandets ljus, ibland med hans hjälp, ibland på egen hand.

Boken ger en stor mängd information, inte så lättsmält. Jag tror den är svåräst för den genomsnittliga allmänintresserade läsaren, om nu en sådan person finns. Boken vänder sig närmast till läsare som har anknytning till eller stort intresse av psykologi och psykoterapi. Vedfelts sammanfattning i slutordet är dock enkel: "Själen är vacker när den öppnar sig."

3 p

Nils-Olof Jacobson

Inspirationsbok

Själens berättelser är Gary Zukavs tredje bok på svenska (Natur och Kultur 2001). Översättare: Per Rundgren.

Det rör sig om 52 korta historier, som får belysa problem inom livssynens och andlighetens område. Åtminstone en del av dem kan recensenten ta till sig som lärorika, belysande. Några verkar mer obetydliga eller naiva.

Gary Zukav är i alla händelser en aktionsvärd tänkare och författare med new age-värderingar.

3–4 p

SM

Café Sokrates

En amerikan, Christopher Phillips, har startat något som han kallar Socrates Café. Det är filosofiska diskussionsgrupper på olika platser. Man pratar om väsentliga livsfrågor, såsom livets mening, livsvärden och vad en människa är. En avsikt är att lära mer om livet, förstå mer av det, så att man kan leva ett mer fullödigt liv.

Diskussionerna är inte akademiska, utan mer anpassade efter folkliga behov.

För tidskriften Science of Mind berättar Phillips att idén till Socrates Café uppstod ur iakttagelsen att en viss typ av filosofiska diskussioner saknades i det nutida amerikanska samhället – nämligen det slags filosoferande som Sokrates och andra sysslade med i Aten på 400- och 300-talet f.Kr. och som kunde kännas angeläget för gemene man.

Phillips ville återuppväcka den sokratiske andan, så 1996 startade han Socrates Café, där sådana frågor dryftas som "vad är lycka?", "vad gör livet meningsfullt?", "vad innebär det att vara?" och "döden som en motivation för livet". Alla deltagare väntas visa stor nyfikenhet och respekt för meningsmotståndares uppfattningar och vilja att utsätta sina egna åsikter för granskning.

I Socrates Café träffas människor överallt där intresse finns för väsentligt filosoferande, i skjul som i salonger. Gräsrötter driver Socrates Café.

Det kan vara nyttigt att få kännedom om hur andra tänker och känner. Om vi i respekt lyssnar mer på andra, blir världen troligen bättre än idag. Ibland kan man ju själv ha anledning att revidera sina åsikter, sedan man fått ta del av andras. Man kan också finna likheter med människor som man trodde hade helt andra idéer och ideal än man själv.

Ibland kan man genom filosofiska samtal också få hjälp att lösa egna livsproblem.

I dialog med andra kan många av oss utveckla ett självständigt, kritiskt och kreativt tänkande, som kan vara till fördel för oss.

Så ser Christopher Phillips på

filosofiska gräsrötsdiskussioner i Socrates Café. Han har skrivit boken *Socrates Café, A Fresh Taste of Philosophy* (Norton 2001).

Sökaren avser inte att starta filosofiska diskussionsklubbar, men kommer, åtminstone tills vidare, att ha återkommande Café Sokrates-sidor.

Läsare inbjuds att skicka in egna tankar. Vi kommer att publicera en del av dem.

Första frågan till våra läsare blir: *Vad är lycka?*

Det har sagts att visa människor är lyckliga över småsaker, medan dumbommar inte är nöjda med någonting.

Men alla visa har varit dumbommar, för visdom är inget medfött, utan snarare något förvärvat.

Om vad lycka är kan mycket sägas. June Callwood skriver att ett sätt att bli lycklig är att räkna sina välsignelser, det positiva som finns i ens liv. Det är dumt att plåga sig själv med beklaganden och självanklagelser. Stanna och njut av vad livet ger!

Goethe förklarade att lycka inte är en övergående glädje utan en långlivad kraft i människan.

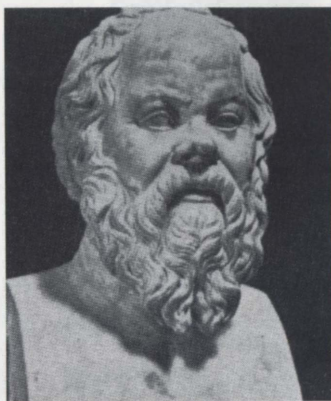
Skärp dina sinnen när du ser på människorna och på naturen, ty observationen av den unika styrkan och skönheten hos allt som finns, ger lycka.

Var aldrig rädd att satsa dig själv – det stora livselixiret är enligt George Bernard Shaw att vara grundligt utsliten när livet en gång är slut.

Dröj aldrig. Olycka näres av vanan att sluta upp att leva till någon dag i framtiden. Lev nu!

Erich Fromm sa att lycka är bevis på framgång i konsten att leva. Inte många är helt och hållet framgångsrika i denna konst, men det är aldrig omöjligt att uppnå viss framgång.

Hur ser du, som läser detta, på frågan vad lycka är? Kanske har du något klokt att dela med dig av i Café Sokrates.

Sokrates var en grekisk filosof, som tyckte om att prata filosofi med folk på gatorna och torgen i Aten. Genom samtal försökte han få dem att tänka efter och sålunda leda dem till insikter. Sokrates var skarpsinnig och självständig, ifrågasatte gärna etablerade uppfattningar. Han var ofta ironisk men insåg hur litet han själv visste.

Det var inte bara sanningen han eftersträvade utan även, och kanske framför allt, att vara en god människa. Han sa bland annat att man ej får besvara en orättvisa med en annan, eftersom vi aldrig på något villkor får göra orätt.

Sokrates blev farlig för de ledande i Aten, och en folkförsamling dömde honom till döden. Utan att tveka tömde han en giftbägare, som räddes honom.

Han menade att döden inte var något ont utan snarare en vinning. Han tänkte att döden kanske var som en drömlös sömn.

Trots att han inte skrev en enda rad, har han som en förebild haft ett utomordentligt inflytande över västerlandets filosofiska tänkande. I flera av sina berömda dialoger tar hans lärjunge Platon upp hans tankar.

Skulpturen, som visas ovan, är en marmorkopia i Museo Capitolini i Rom.

Religiös tro

"På de stora religiösa frågorna ger Philo (David Hume) det agnostiska svaret: 'Jag vet inte.' 'Alla religiösa läror', slutar han, 'dras med oöverkomliga svårigheter ... Men på det hela taget banar de alla väg för en stor seger för skeptikern ... Att avhålla sig från att göra några som helst uttalanden är här det enda förnuftiga.'"

Franklin L. Baumer

I citatet ovan berörs problemet med osäkerheten i alla religiösa idéer om verkligheten. Den kloke kan aldrig vara säker på att hans tro är riktig. Vill man undvika risken att missta sig, finns bara en sak att göra: avstå från varje form av tro. Det är en respektabel inställning.

Vi alla, filosofer, psalmsjungare och andra, som har en tro av något slag om människan och världen, tar trons risker.

Ändå är vi väldigt ivriga att tro. Så även skeptikerna.

Franklin L. Baumer skriver i boken "Skeptiker och sökare": "Skeptikern kan vara och är ofta en människa som har en mycket stark tro på något. Pascal torde därför inte vara långt från sanningen, när han i *Pensées* säger, att 'det har aldrig funnits någon verkligt helhjärtad skeptiker'."

Många tycker att *förnuftet* kräver en tro.

"Det är självklart för mig att det måste finnas ett Högsta Väsen, evigt, absolut, intelligent; det tillhör inte tron, det tillhör förnuftet."

Så menade Voltaire, den store franske upplysningsfilosofen.

Förnuftet måste i allt vara vårt högsta kriterium och vår ledstjärna, ansåg den store filosofen John Locke. Det kallas att vara rationalist.

Visst hade han rätt. Med oförnuft kommer man ingen vart. Men förnuftet ger olika svar hos olika människor. Och det är illa. Så vi får nog dras med vår ovisshet.

Men visst kan vi tro på något. Det lär finnas 2000 olika religioner i världen idag. Och så finns det ju icke-religiösa åskådningar.

Vi famlar alla i en gåtfull värld. Samtidigt tror vi oss gärna verkligen ha hittat Sanningen. Hos en del kan förvisningen bli så stark att de kan gå över lik.

Det finns många *bilder av Gud*. Vilken han själv föredrar, vet vi inte...

I en gammal Bibel finns han avbildad som en något överviktig, skäggig medelålders herre i nattskjorta eller liknande plagg, och han talar allvarsord med Adam och Eva i Edens lustgård.

Materialism

Den ryske revolutionäre politikern Leo Trotskij sa: "Inte bara i bondgårdarna utan också i stadens skyskrapor lever det tjugonde århundradet jämsides med det trettonde. Hundra miljoner människor använder elektricitet och tror fortfarande på de magiska krafterna i tecken och exorcism. Filmstjärnor besöker medier. Flygare som behärskar mirakulösa mekanismer skapade av människans snille bär amuletter på sina jackor. Vilka outtömliga reserver av mörker, okunnighet och barbari de förfogar över!"

Trotskij var en naiv materialist.

Världens tillblivelse beror enligt materialisterna på slumpprocesser, naturlagar och naturlig selektion. Inget behov av begreppet Gud finns, anser de, och inte av att tänka sig några syften bakom universums skapelse, någon planering. Men det existerar ingen definitiv kunskap som beskriver världen som i grunden bara materia och materias verkan på materia. Mycket pekar på en annan bild av verkligheten, där det mentala är det grundläggande och det som faktiskt skapar världen. Det hävdar en del tänkare och vetenskapsmän med en vetenskapligt oortodox uppfattning. Deras beskrivning av verkligheten kan vara – och är troligen – bättre än den idag ortodoxa. Men flertalet i den vetenskapliga världen ruskas på sig av olust, när de hör talas om radikalt avvikande tankar om verkligheten. De håller sig till majoritetens uppfattning – annat kan ge både inre och yttre problem.

Alltså, det finns många frågor, och alltför många svar. Därör finns också filosofi och Café Sokrates.

"Det synes mig att vad man söker är en fin balans mellan två motstridiga behov: en mycket skeptisk granskning av alla de hypoteser som läggs fram och samtidigt en stor öppenhet inför nya idéer. Om man är enbart skeptisk, når inga nya idéer fram till en. Man lär sig aldrig något nytt. Man blir en grälsjuk gamling, övertygad om att världen regeras av dumhet (och det finns naturligtvis gott om fakta för att stödja den uppfattningen).

Å andra sidan: om man är öppen ända till lättrogenhet och inte har ett uns av skeptisk känsla, då kan man inte skilja användbara idéer från värdelösa. Om alla idéer har samma värde, går man vilse, för då, tycks det mig, har inga idéer något värde alls."

Carl Sagan

"Vad betyder det att vara skeptisk? En del människor tror att skepticism är att avfärda nya idéer eller – ännu värre – de förväxlar 'skeptisk' med 'cynisk'. Detta är fel. Skepticism är en provisorisk inställning till påståenden. Det är att använda förnuftet på alla idéer – att inte tillåta några heliga kor. Med andra ord: skepticism är en metod, inte en ståndpunkt. Skeptiker inleder inte en undersökning med sinnet stängt för möjligheten att ett fenomen kan vara verkligt och att ett påstående kan vara sant. När vi säger att vi är 'skeptiska', menar vi att vi måste se övertygande bevis innan vi tror."

The Skeptic Magazine

"Du och jag lever inte i olika världar, där somligt är sant i den ena och falskt i den andra. Du och jag lever i en och samma värld. Med sinnena och sinnriheten kan vi lära oss att allt bättre förstå denna värld.

En värld att gemensamt upptäcka. En värld att gemensamt förvalta."

Sven Ove Hansson

Ett geni ifrågasatt

SM har omyndigförklarat Tranströmer för hans "lustigheters" skull (Sökaren 4 - 2001) men påhoppet liknar mest ett magplask tycker jag.

Först menar SM att de som hyllar Tranströmer "inte känner till den verkligt stora och betydelsefulla litteraturen". Jasså inte! Vad är de då till för? De är ju dock litteraturkännare.

Sedan kommer han dragande med "Kejsarens nya kläder" och menar att de passar till Tranströmer och ser inte att han klätt sig i ett storartat bildspråk som är ord och musik på samma gång.

I boken "Sorgegondolen" dikten "April och tystnad" står bland annat. "Jag bärs i min skugga som en fiol i sin svarta låda", gripande ord av en som kan handskas med dem på papperet men inte längre är talför.

Och i "Osäkerhetens rike" står: "En hjälm som bärs av ingen har tagit makten. Modersköldpaddan flyr flygande under vattnet". Inte särskilt lustigt det heller, för det handlar om folkets utsatthet under den anonyma makten.

Somt kan verka dunkelt vid första läsningen men att kalla det för "skräpdikt" är sannerligen att göra det bekvämt för sig. Ty "lustigheterna" rör sig hela tiden över mörka vatten.

I hans dikter hörs en radikal stämning. Så skönt att höra den och slippa ständigt göra knäfall för de högtidliga ordmakarna.

Han är väl värd ett Nobelpris vid sidan om Milosz och de andra.

Inge Fahlstedt

Jag menar att den stora tankelitteraturen finner man inte inom det skönlitterära området, utan hos tänkare som Peter Russell, Fritjof Capra, Pitirim A. Sorokin och Willis Harman, vilka recensenter av skönlitteratur inte känner till.

Vid sidan av de verkligt stora tankarna i vår tid framstår Tranströmer för mig som en obetydlig ordblandare.

Mina ord om hans lustigheter syftar på de dikter som SvD publicerade stort uppslagna på första sidan av sina kultursidor.

Men det är ju okej för min del om några personer finner Tranströmers dikter vara god medicin för själen.

SM

Inte bara "lustigheter"

Jag delar i stort Din uppfattning om Tranströmers diktning och tror att det ligger mycket i Din jämförelse med Kejsarens nya kläder.

Dock måste jag revidera min uppfattning, när jag stöter på denna lilla pärla med djup i innehållet och skönhet i formen.

Mitt i livet händer att döden kommer och tar mått på människan. Det besöket glöms och livet fortsätter. Men kostymen sys i det tysta.

Vänliga hälsningar
Bertil Bernthsson

Vi skeptiker är missförstådda

Jag såg med förvåning artikeln om *mainstream science* i senaste *Sökaren*. Orsaken till att jag reagerar på *Sökarens* artikel är att den innehåller två felaktiga premisser. *Sökaren* beskriver vissa principer som enligt tidningen är utmärkande för *mainstream science*, vilka även gäller skeptikerrörelsen. T.ex. att man inte tror på flygande tefat, förnekar alternativ medicin och inte tror på en "högre plan" för tillvaron.

Det viktiga är inte frågan om axiomen är sanna eller ej, utan *Sökarens* påstående att det mer eller mindre är uttalat i vetenskapliga kretsar att alla måste hålla med om dem. Varifrån kommer tanken alla "skall" hålla med om dessa axiom? Vem har givit denna information till *Sökaren*? Jag har varit medlem i skeptikerrörelsen i tio år, läst alla nummer av medlemstidningen *Folkvett* och deltagit i flera föreläsningar. Jag har aldrig stött på ett sådant krav.

Jag hävdar istället att de grundprinciper *Sökaren* lägger fram inte alls är en del av varken vetenskapen eller skepticismen. I själva verket är skeptikers inställning till dessa principer följande:

1. Skeptiker förkastar inte alternativ medicin eller historier som berör UFO-fenomen. Skepticismen kräver bevis innan den accepterar påståenden. Då och endast då är de värda att tas på allvar är vår inställning.
2. Idéer om en plan eller mening med tillvaron, det som de flesta kallar gud, är en metafysisk fråga. Den faller utanför ramen

för vetenskapen, därför berörs den överhuvudtaget inte av skeptiker och vetenskapsdyrkare. Det handlar inte om förnekande. Det är ateisternas sak. En skeptiker tar, i sin roll som skeptiker, överhuvudtaget inte ställning till frågor som inte kan avgöras vetenskapligt.

Förhoppningsvis kan min artikel skapa klarhet i ett par frågor som *Sökaren* har missförstått. *Sökaren* har trots allt angripit skeptikerrörelsen i nummer efter nummer hela året, men givit väldigt lite utrymme för artiklar om vad skepticism innebär och vad skeptiker själva säger.

Hälsningar
Torbjörn Holmgren
skeptiker, författare, översättare

Det är klart att skeptikernas självbild är en annan än min kritiska uppfattning om dem. Med min lätt satiriska notisartikel i förra numret vill jag säga att tvärtemot vad skeptikerna själva anser, så är det fördomar och okunnighet som i hög grad bestämmer deras åsikter. Det är inte rationellt, vetenskapligt tänkande som de står för, utan i stället en viss bild av verkligheten – en mekanistisk-deterministisk eller ateistisk-materialistisk bild, där icke-materiella, dvs andliga, krafter inte spelar någon avgörande roll. De utgår från att universum är en idiot.

Många av de bevis som skeptikerna efterlyser finns och har redovisats i otaliga sammanhang – i andra fall finns starka indicier.

Frågan om universum är planerat och evolutionen intelligent styrd hör naturligtvis till vetenskapen. Det gäller ju hur naturen kan uppfattas – vilar allt på slumpprocesser och naturlig selektion eller finns det en arbetande intelligens bakom? Detta är ingen vetenskapligt ovidkommande fråga, utan rör universums själva natur. Om man inser att ett intelligent skapande finns bakom universum, då förklaras mycket av det som naturvetenskapen studerar och som annars är obegripligt: helheter och samverkan mellan delar i helheter.

Skeptikerna strider mot en del av det som *Sökaren* står för. Ändå har denna tidsskrift genom åren gett en hel del utrymme åt skeptiska tankar och har i år inbjudit S. O. Hansson att här säga sin mening. Kanske accepterar han så småningom denna inbjudan.

SM

Gary Zukav en tänkare i den nya tiden

Gary Zukav har en hemsida på Internet – www.zukav.com. Den är i hög grad läsvärd. Han beskriver sig där som en "student of life" och berättar vidare att han tog examen vid Harvarduniversitetet och tjänade USA i Vietnam. Han blev världskänd som författare till bästsäljaren "De dansande Wu Li-mästarna", 1979, som handlade om en ny världsbild, baserad på rön inom kvantfysiken. Stora försäljningsframgångar har även "Själens boning" och "Själens berättelser" blivit.

Zukav berättar vidare att hans utveckling från att ha varit en arg man utan aktning för livet till den han nu är har varit lång och svår, men också glädjefylld och utomordentligt givande. Detta har visat honom att vem som helst kan göra samma livsresa.

En ny mänsklighet

Jag ägnar mitt liv, skriver Zukav, åt en ny mänsklighet, vars födelse vi nu kan se. Vi är alla med i denna tillblivelse. Den nya människan föds i vårt inre. Vi får nya synsätt, nya värden och nya mål.

Vi börjar nu förstå att universum är levande, har vishet och är medkännande.

Universum är i själva verket ett vänligt ställe, skriver Zukav, inte den obarmhärtiga plats som vi ofta har gjort vår lilla del av det till.

Våra nya värden är själens värden – harmoni, samverkan, delaktighet och vördnad för livet.

Bland våra nya mål hör en värld utan konflikter.

Medkänsla

Zukav kommer in på attackerna mot World Trade Center och militärhögkvarteret Pentagon och säger att dessa är händelser av stor betydelse (occasions of great significance) som ger oss möjlighet att rannsaka oss själva för att upptäcka det inom oss som känner rädsla och fatta beslutet att gå framåt i livet utan fruktan. En nations strävan efter yttre makt, att kunna manipulera och

kontrollera, skapar bara våld och förstörelse. De smärtsamma händelserna i New York och Washington är exempel på detta.

I den orsakskedja som ledde fram till detta våld saknas medkänsla och visdom.

Gary Zukav frågar om medkänsla och visdom finns hos oss, som tar del av rapporteringen om dessa tragiska händelser. Det är viktigt att inse att vi inte vet allt som ligger bakom, allt som ledde till dåden. Därför kan vi inte på ett riktigt sätt bedöma dem.

Vi måste envar bestämma hur vi skall ta ställning till dessa händelser. Skall vårt bidrag till världen vara kärlek eller skall det vara fruktan och hat?

"Om du hatar dem som hatar, blir du som de. Du ökar våldet och den destruktiva energin som nu fyller vår värld. När du bestämmer dig för att se med klarhet och medkänsla, då ser du att de som utförde dessa våldshandlingar själva upplevde extrem smärta och att de fick näring av det våldsamma hos oss – det som dömer utan förbarmande, slår till i vrede och gläder sig åt andras lidande."

Om du kan se med medkänsla både på dem som lidit och dem som begått grymma handlingar, så ser du att alla lider. Botet mot lidande är inte att skapa mer lidande.

Detta är ett tillfälle att visa medkänsla, anser Zukav. Det är också ett tillfälle för hämnd. "Vilken värld har du för avsikt att leva i – en värld av hämnd eller en värld av medkänsla?"

Sådana tankar som Gary Zukavs kan leda till en Västerlandets självprövning.

Vi anser i väst att terrorismen måste bekämpas för att utrotas. Men för terroristerna och de som sympatiserar med dem är det väst som utnyttjar, förtrycker och utövar terror. För dem ser alltså sanningen annorlunda ut än för oss.

Världens folk måste gå samman för att skapa en rättvisare värld.

Väst mot Öst eller vi alla tillsammans?

Lär Dig Fjärrsyn!

Fjärrsyn (Remote Viewing)RV, utvecklades på sjuttioalet av Stanford Research Institut, SRI, på uppdrag av CIA och DIA. RV användes som en spionagemetod och ett sätt att påverka människor och maskinell utrustning oberoende av avstånd och skydd. RV definieras av SRI som "förmågan att med mentala medel inhämta och beskriva information som på grund av avstånd, tid och skydd är oåtkomlig för normal förnimmelse". Fjärrsyn är en upplärningsbar förmåga som alla äger. Även Du kan på en kurs lära Dig träna upp Din latenta förmåga att utföra fjärrsyn.

Du lär Dig att förflytta Dig till platser och händelser skilda från Dig i både tid och rum. När deltagaren utför Fjärrsyn får denne tillgång till Matrisen, "The Matrix", och lär sig att bilokalisera till målet och varsebliva oberoende av tid och avstånd.

Vi lär Dig **ARV (Associative Remote Viewing)**: ett oslagbart instrument att använda när Du skall investera, köpa/sälja, ingå partnerskap eller inte etc. Mycket hög tillförlitlighet.

Psi-spårning: Hur man lokaliserar borttappade eller stulna föremål, finner försvunna personer och djur oberoende av avstånd. Hur pendel, kristaller, metallytor, linjaler och annan udda rekvisita kan assistera vid fjärrsyn.

Som fjärrsynare får Du lära Dig:

–att kommunicera med det omedvetna på ett nytt språk.

–en tidigare hemlig underrättelsemetod att avkoda information från det omedvetna.

–att arbeta utifrån en fyrdimensionell medvetandenivå.

–att röra Dig fram och tillbaka i rumtidkontinuum.

–att skapa nya neuronala vägar, bli intuitiv och öka kreativiteten.

–att skaffa Dig winners edge genom en unik informationskälla.

I den avancerade kursen **ERV**, läres en hybrid form av fjärrsyn ut, **Extended Remote Viewing**, där Du i ett utvidgat thetavågs tillstånd, 3,4-5,0 Hz, fullständigt bilokaliserar och varsebliver i en fyrdimensionell matris, "The Matrix". Detta är en fullständigt obekvämlig upplevelse som kan förändra Ditt liv för alltid.

Kurser i Fjärrsyn

Göteborg 23/11-25/11 Stockholm 30/12-2/12

Skövde 25/1-27/1 Stockholm 15/2-17/2

Göteborg 1/3-3/3 Paris 3/5-5/5

Stockholm 10/5-12/5

Kurspris: 1.600 kr

Kurser i ERV - Utvidgad Fjärrsyn

Omberg (Ödeshög) 6/12-9/12, 21/2-24/2

Kurspris: 3.500 kr. Inklusive halvpension!

Kurs i ERV - Master: Kinnekulle 28/3-1/4

Kurspris 3.800 kr. Inklusive halvpension!

OBS! Deltagande endast efter inbjudan.

Anmälan sker genom att sätta in anmälningsavgiften

500 kr på Pg 25 06 66 - 5, R V T - Institute

Anmäl Dig nu eller ring vår röstbrevlåda 031-711 59 05

om Du behöver beställa mer information före anmälan

RV T (Remote Viewing Technology) - Institute

Drottninggatan 29 411 14 Göteborg

Att finna sin väg
är att snedda över ängar

Vägvisare för den
obegränsade människan

Gerry B. Nilssons bok
är en djupt personlig
och inspirerande skildring
av en sökares livsväg

kr 175,-

Stora tankar i vår tid PERSPEKTIV PÅ NEW AGE

Sven Magnussons lovordade
bok om fenomenet "New Age",
dess historiska rötter, framväxt
och situationen i dag.

kr 175,-

Vid förskottsbetalning till pg.78083-3 bjuder vi på frakten

Wrå Förlag, Wrå gård 153 94 Hölö
Tel/Fax: 08 55159065 wra.forlag@telia.com

VÄGEN GENOM PENTAGRAM

Kanske den mest utförliga bok om
pentagrammet som någonsin publicerats

Denna bok utreder pentagrammets mystiska
geometri, som rent matematiskt kan bevisas
har utsträckning till andra dimensioner vilket
gör det till en port mot andra världar och en
passage för magiska krafter.

Boken återger sällsamma händelser i samband
med pentagrammet, även hur det använts för
att bota sjukdom.

Rikligt med förklarande illustrationer och även
utförliga anvisningar om konstruktionen.

Endast 75:-, inga kostnader tillkommer.

Summan insättes på postgiro 63 46 41 - 5
eller sänds som sedlar i kuvert
till nedanstående adress.

Ange bokens titel och egen adress!

Dénis Lindbohm
Teknikergatan 1, 215 68 Malmö
Tel 040 - 824 53

Visdomsbladet

1990 utkom en liten skrift med titeln *Den stulna bönemattan* på förlaget Hagaberg. Torbjörn Säfve hade samlat sufisk visdom. Vi skall här citera litet från den boken.

Tror du att du älskar din Skapare? Älska
dina medmänniskor först.

Profeten Mohammed

Visdom är något du kan lära dig utan att
veta det.

Mulla Do-Piazza

För den som är Människa ger jag mitt liv,
under Hennes fot lägger jag gärna mitt
huvud.

Vet du vad helvetet är?

Helvetet är umgänge med icke-människor.

Omar Khayyam

Al-Junayd fick frågan: "Vad är intimitet?"
Han svarade: "Det är frånvaron av nervositet
och närvaron av respekt samtidigt."

Jag ser inte på en enda människa. Även
om det verkar så, är det inte människan jag
ser. Hon är bara förevändningen. Det jag
ser på är Du i människan.

Rumi

En martyr ska föras inför Allah på åter-
uppståndelsens dag och mannen ska säga:
"Jag slogs för din sak, jag blev martyr för
din skull."

Allah ska svara: "Du är en lögnare.
Du slogs för att du ville bli kallad en hjälte
och folk har också kallat dig hjälte."

Han får gå till helvetet.

Sedan förs en koranlörd in och han
ska säga: "Jag studerade och läste Koranen
för din skull."

Allah ska svara: "Du är en lögnare.
Du skaffade dig beläsenhet för att bli
kallad lärd. Och folk har också kallat dig
lärd."

Han får gå till helvetet.

Profeten Mohammed

Torbjörn Säfve skriver i sitt förord att den
varmaste strömmen inom islam är
sufismen, närmare bestämt den variant
som utgår från ibn-Arabi.

Sufismen har många "skolor",
skriver Torbjörn Säfve också, "men den
angenämaste är ibn-Arabis skola. Den
hävdar kvinnans och konstens överlägsen-
het och jag önskar därför att den breder ut
sig över hela världen..."

Varje religion har mörka och ljusa sidor.
Några troende skapar religiösa principer
utifrån sitt inre mörker, andra utifrån ljuset
i sin själ.

Det är aldrig kört! är namnet på ett häfte
från Argument Förlag. Det innehåller
berättelser som visar att det alltid går att
fortsätta leva ett bra liv.

De inledande orden är följande:

Se dina misslyckanden som lärare, inte
begravningsentreprenörer.

Misslyckanden är försening,
inte nederlag –
ett tillfälligt bakslag, inte en återvänds-
gränd.

Misslyckanden är något vi kan undvika
endast genom att inte säga något,
inte göra något och inte vara något.

Vi hittar också ett uttalande av Moder
Teresa.

Ibland tror vi att det vi gör
bara är en droppe i havet.

Men havet skulle vara mindre
utan den droppen.

1999 kom *Lilla boken om lugn och ro* på
Forum. Författaren heter Paul Wilson, som
själv lever ett liv i stressig miljö.

Så här lyder de inledande orden:

"Jag har skrivit den här lilla boken
för att den ska finnas till hands när du
behöver hjälp att få lugn. Bär den med dig
och smyg åt dig små stunder av frid och
ro. När som helst och var som helst."

Några citat:

FINN UNDRET
I ALLT DU GÖR

Det är otvivelaktigt så att de som
får ut mest av livet är de som
finner något underbart även i de
mest bagatellartade sysselsättningar.
Odla den färdigheten och du finner
frid och tillfredsställelse på köpet.

FÄLL NÅGRA TÅRAR

Gråt skänker lindring –
både åt kroppen och själen.

VAR VÄNLIG!

Hur omodernt det än kan låta,
så har vänliga människor lättare
att känna sig lugna.

UNNA DIG LITE FRAMGÅNG

Det finns ingenting som går upp
mot lite framgång för att man
skall känna sig avspänd. Även
om det bara är fråga om de banalaste
handlingar, så ge dig själv
chansen att lyckas ibland.

"Vad är livet?" frågar Are Waerland i en artikel i Hälsa, augusti, 1953. Och han svarar: "Ett enda stort sammanhang... ett enda stort levande helt."

Det är en idé som vi känner igen från new age-tänkandet, vilket lades fram för världen betydligt senare.

Are Waerland var alltså en tidig new age-filosof. Han såg sig också själv som i första hand en filosofisk tänkare, fastän hans stora insats blev som hälsolärare.

Are skrev vidare i artikeln i Hälsa: "Vad är målet för människans liv på jorden? – Att fatta och förstå detta stora, levande sammanhang och inordna sig som en medveten medverkande, medskapande del i detsamma.

Vad är lycka? – Att leva i en så fullkomlig harmoni med detta sammanhang som möjligt.

Vad är synd? – Att bryta mot detta sammanhang.

Vad är hälsa? – Resultatet av det hela.

Det största och underbaraste av allt i livet är därför att vara 'en hel människa'."

Are Waerland skrev också att vägen till förståelse av naturen går genom människan själv. "När hon upptäckt sin egen själ, finner hon även själsliv hos allt levande: hos växten vid sin fot, hos blomman, hos frukten, hos trädet. Och när hon funnit, att hon är *ande*, finner hon även andeliv i naturen och upptäcker slutligen att allt innerst är ande."

Are Waerland (1876–1955) var en föregångsman för en ny tid, en av Sveriges absolut största författare och talare någonsin. Hans namn och gärning skall inte glömmas bort.

Det var en laktovegetarisk diet som Are Waerland energiskt förordade med de allra bästa argument, utomordentlig verbal skicklighet och stor entusiasm.

Han insåg också bland annat motionens betydelse och faran med det vita sockret.

Vissa överdrifter i hans lära om det stora livet kan vi överse med. Profeter överdriver gärna. Men i det stora hela förstod han.

Och människor rycktes med av hans tal och skrifter.

Han spårade för en ny tid.

Är *ljus* en väsentlig del av verkligheten? Ja, så sägs det, av några. Kanske har de rätt.

Paul Brunton skriver i "Den inre verkligheten":

"Man hör berättas att de mest gynnade av dessa mystiker får visioner av ett bländande ljus ---

Mystiker som haft denna upplevelse berättar att det kändes som att sjunka ned i ljus, och att detta är det högsta förverkligandet. --- berättaren eller mysikern säger sig ha uppgått i ett hav av ljus och där ljuset medförde en känsla av ovanlig frihet och förståelse, av glädje, frid och stillhet."

Prasnaupanishaden förtäljer:

"De vise känner Honom som ikläder sig alla former, som är Den Strålände, som vet allt och som är Det Enda Ljuset och som ger ljus åt allt. Han stiger som solen med tusen strålar och dväljs i oändliga boningar."

Paul Brunton igen, i "Vägen till Överjaget":

"Mystiker som möter Gud upplever honom först som ett översinnligt, universellt ljus av ofattbar strålkraft. Under denna upplevelse ser de heligt ljus överallt."

I Karlstads stifts julbok 1951 finner vi följande, skrivet av Paul Wetterfors:

"Enligt den nutida atomfysiken låter sig hela världsalltet beskrivas som en värld av ljus. Annorlunda uttryckt: forskningen har avmaterialiserat materien."

Dan Andersson var en mystiker som influerats av österländskt tänkande. I "I dödens närhet" skriver han:

"Men då hade mannen nått havet. Han stod ett ögonblick på stranden med händerna sträckta som en som beder. Sedan kastade han sig ut i bruset av ljus och eld, och likt en nyss tänd fackla som kastas in i den förtärande elden, dracks han upp av strålar. Och sedan var där icke mera något han, utan endast rent, evigt morgonljus."

Att *allt är Ett* har många tänkande människor observerat, bland dem Mäster Eckhardt, som skrev:

"Allt som människan äger här i gripbar mångfald är egentligen Ett. Här är alla grässtrån, trä och sten, alla saker, Ett. Detta är den djupaste innebörden av allt, och av den är jag helt hänförd."

Och den romerske kejsaren Marcus Aurelius skrev i sina "Självbetraktelser":

"Allt är sammanlänkat med vartannat, och heligt är det enande bandet. Knappast något är främmande för ett annat. Det ena är anpassat efter det andra och allt bidrar till världens harmoni. Ett är världsalltet, sammansatt av alla världar, en är Gudomen som lever i allt, ett är urstoffet, en är lagen, ett är det förnuft som för alla förnuftiga väsen är gemensamt, och en är sanningen."

Fjällfotografen Sven Hörnell sa i ett TV-program 1988:

"Det är stunder då jag känner djup gemenskap med den här naturen. Jag är inte bara hudomsluten, utan jag är alltihop omkring mig. Jag är stenar och buskar och träd. Det tycker jag är en otroligt fin upplevelse, att känna den här gemenskapen med naturen som man lever i."

Kompositören Ralph Lundsten sa i radion 1988:

"I min dröm är paradiset väldigt allomfattande. Då är man medveten om att man hör till mineral-, växt- och djurriket och till det himmelska, kosmiska riket. Tid och rum, ande och materia är Ett, odelbart.

Man kan säga att om dessa tankar om alltings enhet skulle slå igenom hos mänskligheten, skulle världen vara bra mycket bättre. För hur skulle människor kunna behandla andra var- elser och naturen illa, om de såg det så att de alla är delar av det stora Hela.

Vad kan vi lära av Jesus?

Jesus sade: Ni har hört: Öga för öga och tand för tand. (Om någon förstör ögat hos en annan, skall ett av hans egna ögon förstöras.) Men jag säger er: Om någon slår dig på den högra kinden, så vänd också den andra mot honom.

Detta är en hög moralisk princip, mycket svår att följa, men eftersträvansvärd, om man vill bygga det goda samhället.

Jesus sade: Älska era fiender och be för dem som förföljer er.

En betydelsefull etisk regel, som skulle kunna skapa en ny värld.

Jesus sade: Du skall älska din nästa som dig själv!

En grundsats i den högsta etiken. Även om den är svår att följa, kan den eftersträvas.

Jesus sade: Allt vad ni vill att människor skall göra mot er, det skall ni också göra mot dem.

Detta kallas Den Gyllene Regeln och finns i alla högre religioner. Ett rättesnöre för människors liv till sammans.

Jesus: Jag är världens ljus. Den som följer mig skall inte vandra i mörkret utan ha livets ljus.

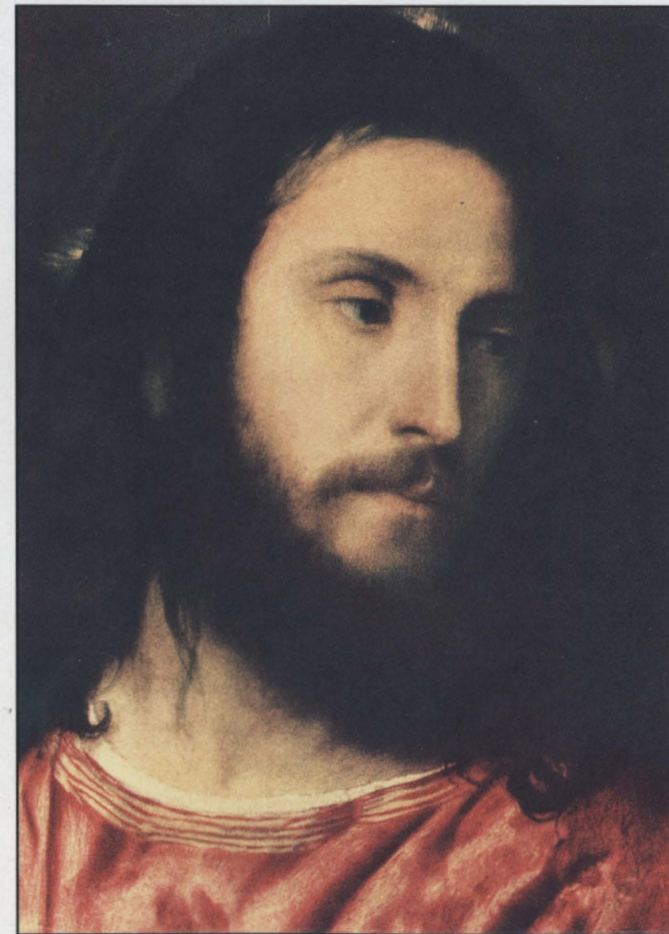
Jesus gör enligt Bibeln flera uttalanden, som sprider ljus över gemenskapen.

En man sade till Jesus: "Vem är min nästa?" På den frågan svarade Jesus: "En man var på väg från Jerusalem ner mot Jeriko och blev överfallen av rövare. De slet av honom kläderna och misshandlade honom, och sedan försvann de och lät honom ligga där halvdöd. En präst råkade komma samma väg,

och när han såg mannen, vek han åt sidan och gick förbi. På samma sätt med en levit som kom till platsen; när han såg honom vek han åt sidan och gick förbi. Men en samarier som var på resa kom och fick se honom ligga där, och han fylldes av medlidande. Han gick fram och hällde olja och vin på sårerna och förband dem. Sedan lyfte han upp honom på sin åsna, förde honom till ett värdshus och skötte om honom. Nästa dag tog han fram två denarer och gav åt värderna och sade: 'Sköt om honom och kostar det mer skall jag betala dig på återvägen.' Vilken av dessa tre tycker du var den överfallne mannens nästa?" Han

svarade: "Den som visade honom barmhärtighet." Då sade Jesus: "Gå du och gör som han!"

Ovanstående visar på några kärnpunkter i Jesu lära. Må han bli ihågkommen för dessa väsentliga moraliska principer.

I Bibeln talas om trons stora betydelse.

"Allt är möjligt för den som tror", säger Jesus enligt Markus 9:23.

I Markus 11:22-24 läser vi Jesu ord till sina lärjungar: "Sannerligen, om någon säger till berget här: Upp och kasta dig i havet! och inte tvivlar i sitt hjärta utan tror att det skall gå som han säger, då blir det så."

Kan det ligga någon verklighet bakom sådana uttalanden?

Många har ansett det och några har skrivit om "trons magi".

"Livets lag är tro", skrev dr Joseph Murphy i den amerikanska tidskriften Chimes. "Vad tror du om dig själv, livet och universum? *Det sker dig så som du tror.* Tro är en tankeakt som gör att undermedvetandets kraft går ut till alla ditt livs faser enligt dina tankevanor."

Healing är en realitet, förklarade dr Murphy i sin artikel. Men vad är det som verkar vid healing? Var finns healingkraften?

Svaret, ansåg han, är att kraften finns hos undermedvetandet, och varje människa äger den. Det gäller att "ställa in" undermedvetandet så att kraften blir verksam. Detta sker genom en speciell mental attityd – tro. Vad som skall ske, är att en mental blockering avlägsnas. Hindret för att göra kraften verksam är otro, oförmåga att verkligen tro att det som vi önskar, skall ske. I den stund vi tror, frigörs undermedvetna krafter, och bönen går i uppfyllelse.

Undermedvetandet, rätt inställt, kan hela individens egen organism från sjukdomar, hävdade dr Murphy. Det kan t.ex. omedelbart läka ett brännsår på handen.

Det gäller att föreställa sig det man önskar samt känna inom sig att det skall gå i uppfyllelse. Men om där finns tvivel, kommer detta att nedplanteras i undermedvetandet, vilket då, i det att det anammar vad som kommer till det från "dagsmedvetandet", "herren i huset", inte kan verka.

Det undermedvetena är i besittning av obegränsad intelligens och kraft, förklarade dr Murphy. Man kan därför ha tillit till det. Det är aldrig fråga om att det inte *förmår* tillfredsställa en önskan – frågan är alltid *om kraften kan frigöras*.

En kristen författare som ofta tog upp "trons magi" var Norman Vincent Peale. Han menade att "envar som tillämpar trons magi på sina problem och sitt liv, kommer att erfara underbara resultat".

Den som tror förmår allt, skrev Peale. "Du erbjuds något väldigt, men endast om du *tror*. För den som tror är allt möjligt." Att tro – på djupet av oss själva – är något mycket svårt. Man måste ge sig hän med hela sin själ i tron. Om man kan övervinna sina tvivel och tro, verkligt och djupt, så skall man inträda i ett förvandlat liv, förklarade Peale. Detta är trons magi.

Kanske ligger det något i det. Den sökande kan ju alltid prova.

I alla händelser är det naturligtvis så att vad vi är idag, beror på vad vi tänkt och trott på under många år. "Vi blir vad vi tänker", skrev Peale, och tillade: "Om du vill veta vad du kommer att vara om låt oss säga fem år, så behöver du inte anlita någon spåman för att få reda på det. Jag kan tala om det för dig på ett ögonblick.

Om fem år kommer du att vara precis vad du tänker under de följande fem åren. Du kommer att vara större då, om du tänker stort; du kommer att vara mindre, om du tänker smått. Vi har inte tillräckligt ofta klart för oss vilken skapande och nedbrytande makt tanken är. Marcus Aurelius skrev: 'Vårt liv är vad våra tankar gör det till.' Emerson sa att en människa är vad hon tänker på dagen lång."

Att våra tidigare tankar är grunden för våra levnadsförhållanden idag, är förvisso sant. Sedan kan man undra om man kan utvidga dessa idéer om trons makt så att vår tro på ett litet mystiskt sätt även sätter igång krafter i det undermedvetna. Det är inte omöjligt att tänka sig att det förhåller sig så.

Trons magi

Ett framtidsforum för möten och dialog.
Skrifter om andlighet och andra existensiella frågor.

Existens

Livet har en framtid

– *om livsmod och befriande andlighet*

Harry Månsus

Livet har en framtid Harry Månsus

Existens – en ny skriftserie om livsåskådning och andlighet

I samband med årets Bokmässan i september lanserar Brommadialogen en egen skriftserie. Första bok är denna: Harry Månsus, *Livet har en framtid – om livsmod och befriande andlighet*. Därefter planeras två nya titlar per år.

Målsättningen med Existensserien är att väcka insikter
mana till uppbrott – och besinning
vara en relevant röst i vår tids samhällsdebatt
förespråka en andlighet som befriar och
spränger gränser mellan människor från olika
traditioner
vara lättillgänglig vad gäller pris, format och
spridning.

Existens

HARRY MÅNSUS NYA BOK *Livet har en framtid* är en resa genom tid och rum där författaren gör nedslag i historien – och i sina egna erfarenheter – för att visa hur uppbrott och förändring har varit möjlig i till synes hopplösa situationer.

I DECENNIER har Harry Månsus varit en av Sveriges främsta förespråkare för en gränsöverskridande dialog och samverkan mellan andligt intresserade människor – oavsett religiös hemvist. Som etisk rådgivare på behandlingshem kom han i kontakt med Anonyma Alkoholisters tolvstegsprogram – och såg den unika sprängkraften när människor tillämpade detta tänkande i sina liv. Som ingen annan har han därefter arbetat för att fler ska få del av denna möjlighet till personligt helande.

I mer än 15 års tid har Månsus också stått mitt i den så kallade New Age-dialogen. Från sitt kristna perspektiv har han visat ett intresse och öppenhet för de andliga rörelser och terapeutiska verktyg som förändrar människors liv i en positiv riktning.

Det finns också en profetisk vrede hos Månsus när han ifrågasätter det samhälle som visserligen behandlar sina offer men är blint för de mekanismer som föröder människoliv.

ERFARENHETERNA från ett liv bland människor på barrikaderna, i kyrkor, på behandlingshem, i ashrams och alternativa terapicentrum är den grund på vilken *Livet har en framtid* är byggd. Allt detta vävs samman till en vision om en ny folklig resning – underifrån – där vi på nytt tar makten över våra liv och samhällsutvecklingen.

Du kan köpa *Livet har en framtid* direkt från Brommadialogen.

PRIS, inkl porto, 85:-

BESTÄLLNINGSTELEFON 08-25 81 44 (dygnet runt) eller

E-POST: brommadialogen@zeta.telenordia.se

HARRY MÅNSUS, teolog, författare och grundare av Brommadialogen. Hans böcker *Shalom Jord!* och *Vägen hem* har sålts i mer än 100.000 exemplar.

Trots att livstempot stegras och pressen just nu hårdnar över våra liv bärs den här boken av en tro – att livet har en framtid. Jag vägrar acceptera att Livets avgörande utpost i tillvaron är så cynisk att människor fortsätter att födas till en värld där det inte längre är meningsfullt att bli förälskad, sätta barn till världen och kämpa för mänsklig värdighet.

Harry Månsus i förordet

I sin nya bok berättar Harry Månsus om hoppfulla trendbrott. I samtiden och historien finner han belysande exempel på rörelser och individer som brutit dödlägen och förändrat världen till det bättre.

Månsus budskap andas något annat än flåshurtig optimism. Med bas i gudstro och andlighet visar han på ett trotsigt hopp som orkar omfamna människans brustenheter och svaghet.

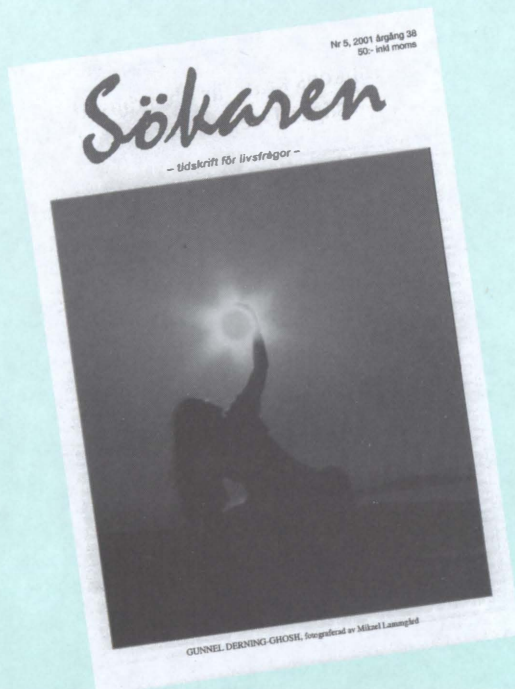
Livet har en framtid är lika allmänbildande som tänkvärd – men mer än något annat ger den läsaren en egen väg mot en helare framtid.

ISBN 91-7195-465-1

9 789171 954657

Sökaren
Box 10
663 21 Skoghall

Har du ett seriöst intresse för alternativ tro, New Age, parapsykologi, mystik och levnadsvisdom, så läs Sökaren, en oberoende tidskrift för livsfrågor.

Sökaren vill vara informativ och saklig, öppen och samtidigt ifrågasättande.

Sökaren innehåller såväl lättlästa artiklar som tyngre, mer krävande texter. Den vill undvika ytlighet och redovisa kunskap, ge stimulans för tanke och känsla och visa var man kan söka vidare.

Prenumerera på Sökaren 2001!

POSTGIROT SVERIGE

Meddelande till betalningsmottagaren

Prenumeration på Sökaren 2002

Helår (6 nr) 260:-

Halvår 160:-

Gåva till Sökarens stödfond _____

Meddelande kan ej lämnas på baksidan.

Från postgiro-/personkonto (vid girering)

INBETALNING/GIRERING B

Kod 1

Till postgirokonto

70 60 47-8

Betalningsmottagare (endast namn)

SÖKAREN

Avsändare (namn och postadress)

Svenska kronor

öre